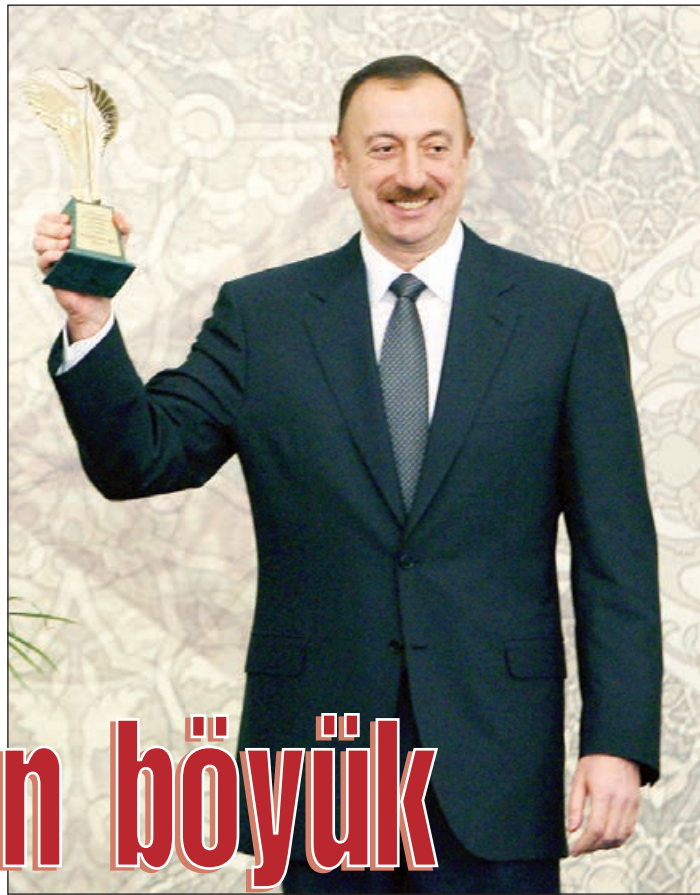

Mətbuatın böyük dostları və himayədarları

Milli mətbuatımız zəngin tarixi irs və təməl üzərində bu gün də dinamik inkişaf edir, cəmiyyət qarşısındakı sosial məsuliyyətini unutmur, dövlətçilik ənənələrinə, milli-mənəvi dəyərlərə sadıqlıq nümayiş etdirir.

Əsası 1875-ci il iyulun 22-də böyük ziyalı, ictimai xadim və ədib Həsən bəy Zərdabi tərəfindən qoyulan Azərbaycan milli mətbuatı cəmiyyətin inkişaf xüsusiyyətlərinə uyğun mürəkkəb təkamül yolu keçərək müasir səviyyəyə çatıb. Azərbaycan, eləcə də bütün Şərq aləmi üçün tamamilə yeni siyasi, mədəni və elmi ünsiyyət vasitəsi olan mətbuatın yaranması, əslində, ölkədə gedən mühüm ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni proseslərlə, o cümlədən maarifçilik hərəkatının təşəkkül tapması ilə sıx şəkildə bağlıdır.

Azərbaycan ötən əsrin sonlarında dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra, hə-

yatın bir çox səhərlərində olduğu kimi, mətbuatın inkişafında da dönüş yarandı. Ulu öndər hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra ölkədə siyasi plüralizm və söz azadlığını təmin etmək üçün mühüm işlər həyata keçirildi. Azərbaycan mətbuatının sürətli inkişafı respublikamızda dünya standartlarına cavab verən müstəqil kütləvi informasiya vasitələrinin yaranmasına gətirib çıxartdı. Hüquqi, demokratik dövlət və vətəndaş cəmiyyəti qurmaq istiqamətində irəliləyən ölkəmizdə 4500-ə yaxın qəzet, jurnal, informasiya agentliyi və televidio şirkətləri qeydiyyatda alındı. Respublikamızın ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi həyatın-

da demokratik dəyərlərin daha geniş şəkildə bərqərar olması, müstəqil dövlətçiliyin siyasi, iqtisadi və hüquqi dəyərlərinin möhkəmlənməsi prosesi sürətləndikcə, Azərbaycan hakimiyyəti də söz və mətbuat azadlıqlarının qanunvericilik bazasının demokratikləşdirilməsi istiqamətində yeni-yeni addımlar addı.

Mətbuat üzərindən dövlət nəzarətinin rəsmi şəkildə götürülməsi də məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Çünki 1998-ci ilin 8 avqust tarixində bu barədə ilk dövlət rəsmi sənədini məhz o zaman dövlət başçısı olan Heydər Əliyev imzaladı.

Müasir cəmiyyətdə önəmli rol oynayan mətbuatın siyasi münasibətlərə və proseslərə yaxından nüfuz imkanları da nəzərə alınırsa, onun məsuliyyətinin kifayət qədər böyük olduğu şəxsizdir və cəmiyyət

tərəfindən birmənalı şəkildə qəbul edilir. Təsəffü deyil ki, ictimai rəyə təsir göstərmək imkanlarına KİV hətta "dördüncü hakimiyyət" də adlandırılır.

Azərbaycan mətbuatının respublikada demokratikləşmə proseslərinin dərinləşməsinə və vətəndaş cəmiyyəti institutlarının mövqelərinin möhkəmlənməsinə xidmətləri dənilməzdir.

Bu gün ictimaiyyət ölkənin taleyüklü məsələlərinə münasibətdə mətbuat nümayəndələrindən əsl vətəndaş mövqeyi, milli təəssübkeşlik nümunəsi tələb edir. Peşə etikasına yanaşı, milli təəssübkeşlik, taleyüklü problemlərə vətəndaş yanaşması Azərbaycan mətbuatının əsas və keyfiyyət göstəricisinə çevrilməlidir.

Ardı 2-ci səh.

İqtisadi müstəqillik milli inkişafın möhkəm təməlidir

Son 6 ayda reallığa çevrilən sosial-iqtisadi layihələr ölkənin dinamik tərəqqisi üçün real zəmin yaradıb

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirildi. İclasda ötən altı ay ərzində əldə edilən uğurlar, nailiyyətlər, həmçinin nöqsanları nəzərə çatdırıldı, dövlət başçısı həlli vacib olan məsələlərlə bağlı ciddi tapşırıqlarını da verdi. Cənab İlham Əliyev bütün sahələrdə islahatların davam etdirilməsinin, daha da dərinləşməsinin vacibliyini vurğuladı.

Kompleks islahatlar, şəxələnen iqtisadiyyat

İclasda səslənən fikirlərə əsaslanaraq söyləyə bilərik ki, ölkədə müəyyən edilən strateji xəttə uyğun dayanıqlı iqtisadi inkişafın təmin olunması məqsədilə çevik, adekvat addımlar atılıb, kompleks islahatların həyata keçirilməsi nəticəsində makroiqtisadi sabitlik möhkəmləndirilib, biznes və investisiya mühiti daha da yaxşılaşdırılıb. Bununla ya-

naşı, iqtisadiyyatın şəxələndirilməsi, regionların və sahibkarlığın inkişafı sürətlənib, qeyri-neft ixracı artıb.

Əlbəttə ki, bizim inkişafımızın təməlinə həm düşünülmüş siyasət, həm güclü iradə, eyni zamanda, güclü iqtisadiyyat dayanır" - deyən dövlət başçısı bir daha bəyan etdi ki, son illərdə güclü iqtisadiyyat quran Azərbaycan bu gün heç kimdən asılı deyil və iqtisadi baxımdan 15 il ərzində ölkəmiz qədər inkişaf edən ikinci dövlət yoxdur.

İlin uğurlu inkişaf göstəriciləri

Təkcə bu ilin göstəricilərinə nəzər yetirdikdə, bütün sahələrdəki inkişafı aydın şəkildə görə bilərik. Son 6 ayda aparılan iqtisadi islahatların uğurlu nəticələri, gerçəkləşən sosial-iqtisadi və beynəlxalq əhəmiyyətli transmilli layihələrə və digər uğurlara nəzər yetirək:

Ardı 2-ci səh.

Misir Ərəb Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Əbdülfəttah əs-Sisiyə

Hörmətli cənab Prezident! Misir Ərəb Respublikasının milli bayramı - İnqilab Günü münasibətilə Sizi və bütün xalqınızı öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ürəkdan təbrik edirəm. İnənirəm ki, Azərbaycan ilə Misir arasındakı ənənəvi dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişafı və daha da möhkəmləndirilməsi yolunda saygımlarınızı bundan sonra da müvəffəqiyyətlə davam etdirəcəyik.

Bu əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı, işlərinizdə uğurlar, dost Misir xalqına əmin-amanlıq və rifah arzulayıram.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 iyul 2018-ci il

BTC-nin 3929 tanker yükü

Tankerlərə kəmərin indiyədək nəql etdiyi 3 milyard barel neft vurulub

Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) kəmərinin nəql etdiyi Xəzər xam nefti indiyədək 3929 tankera yüklənərək dünya bazarlarına yola salınıb. 3929-cu tankərə vurulan BTC-nin Ceyhana gətirdiyi 3 milyardıncı barel neft olub.

Ceyhan terminalında BTC nefti ilə ilk tanker isə 12 il əvvəl - 2006-cı ilin yayında yüklənmişdi. Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə ərazilərindən 1768 kilometr məsafə boyu nəql olunan təxminən 600 min barel həcmində "Azəri-Cıraq-Günəşli" xam neftindən ibarət həmin ilk yükü dünya bazarlarına "British Hawthorn" tankeri aparmışdı.

Xəzərin karbohidrogenlərini uzun müddətdir ahangdar və təhlükəsiz nəql etməsi BTC-nin böyük uğurudur. Regionda enerji ixracının başlıca arteriyası hesab olunan bu boru kəməri zəngin enerji ehtiyatlarının dünya bazarlarına çıxarılmasında mühüm rol oynayır. Azərbaycanın strateji obyekti kimi dəyərləndirədi BTC qapalı Xəzər hövzəsi və bütün dünya bazarlarına asan

çıxışı olan Aralıq dənizi arasında ilk birbaşa əlaqədir.

Tikinti mərhələsindən başlayaraq BTC regiona mühüm mənfəətlər gətirərək müsbət dəyişikliklər yaradıb. Kəmərin Bostor və Dardanel boğazlarından yan keçməklə tranzit ölkələrin mühüm gəlirlər əldə etməsinə imkan verir. BTC həmçinin neft daşımalarının artımına, ekoloji risklərin azalmasına kömək edir. Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə və Qərbi ölkələri ara-

sında siyasi və iqtisadi əlaqələri gücləndirir.

Müasir dövrdə karbohidrogenlərin daşınması üçün ən etibarlı vasitə torpağın altında basdırılan kəmərlər sayılır və bunlardan biri BTC-dir. BTC gözə görünməyən, səssiz və nefti minimum risklə nəql edən kəmərdir. Bunun nəticəsidir ki, kəmərin texniki təhlükəsizlik və istismar baxımından yüksək göstəricilərə malikdir. Onun səmərəliliyi və istismar etibarlılığı ilk dövrlərdə

ki 75 faizdən artaraq 99,9 faiz səviyyəsinə çatıb. Mütəxəssislər əminliklə deyirlər ki, BTC-nin fəaliyyəti dünyada ən təhlükəsiz və ekoloji cəhətdən zərərsiz boru kəməri əməliyyatlarından biridir. Kəmərin gündəlik ötürüldüğü gücü 1,2 milyon bareldir. Xətt 46, 42 və 34 düymlik borulardan ibarətdir. Onun üç ölkənin ərazisində 8 nasos və 98 siyirtmə stansiyası var. Boru kəməri Ceyhanda yenidən dəniz səviyyəsinə enməzdən əvvəl mar-

şrutunun 2830 metr səviyyəsində ən yüksək nöqtəsinə qalxır. Bir neçə dağ silsiləsindən adlayaraq BTC 3 min yol, demir yolu, yeraltı və yerüstü kommunikasiya xətləri ilə kəsişir, Türkiyədə eni 500 metrə qatan Ceyhan çayının yerləşdiyi ərazidəki keçid də daxil olmaqla 1500-dən artıq su hövzəsinin altı ilə uzanır.

Xatırladaq ki, BTC dünya miqyasında dövrün ən böyük və mürəkkəb mühəndis-texniki qurğularından biri hesab edilir. Təsəffü deyil ki, kəmərin tikintisinin tamamlanması üçün 4 il vaxt tələb olunub. Layihə 2002-ci ilin iyul ayında təsdiqlənib və 2006-cı ilin may ayında sona çatdırılıb. Tikintinin ən qızgın dövründə işə 22 min nəfər cəlb edilib ki, bunların da 80 faizə qədəri inşaat məhdəncilərinə yaxın ərazilərdəki sakinləri olub.

BTC 220 min borunun bir-birinə qaynaq edilməsindən yaranmış xətdir. Kəmərin kəmərinə 10 milyondan artıq adam-saat sərf edilib. BTC-yə aid daha maraqlı bir fakt: onu tikmək üçün 200 milyon kilometrən artıq məsafə qət edilib. Bu da Yer kürəsi ətrafında 10 dəfə dövrə vurmağa bərabərdir. Bütün bunlara görə Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəməri minlərlə insanın - regional və beynəlxalq hökumətlərin, tərəfdaşların, layihənin bütün mərhələlərində iştirak edən şirkətlərin, xəttin keçdiyi ərazilərdəki icmaların nümayəndələrinin uğuru və qürurudur.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Savaşın kabusu

Brüsseldə (12 iyul, 2018) NATO-nun Əfqanıstanda həyata keçirdiyi əməliyyata töhfə verən tərəfdaş ölkələrin dövlət və hökumət başçılarından və potensial əməliyyat tərəfdaşlarının iştirakı ilə Qətiyyətli Dəstək missiyası üzrə Şimali Atlantika Şurasının görüşü keçirilmişdir.

Xəbər verdiyimiz kimi, tədbirdə Azərbaycan uzun illər Ermənistan tərəfindən müharibəyə sövq edilən və təvəvüzə məruz qalan dövlət olmasına baxmayaraq, Qafqazda və bütün dünyada sülhün xidmətinə dayandığını, bayrağından bir daha nümayiş etdirdi. Eyni zamanda, tədbirə qatılan işğalçı Ermənistanın yeni "demokratik lideri" Paşinyan baş nazir kürsüsünü tutduğu gündən sonuncu beynəlxalq tədbirə qatıldığı anadək sülhün kabusu olduğunu sersəm siyasi bəyanatları və məntiqsiz diplomatik gedişləri ilə büruzə verdi. Brüssel Paşinyana nə barmaq siləkədi, nə də ki, dizinin üstündə otuzdurub erməni ambisiyalarına siqal verdi.

Prezident İlham Əliyev NATO-nun Qətiyyətli Dəstək missiyası üzrə Şimali Atlantika Şurasının görüşündəki çıxışında Azərbaycanla NATO arasında güclü tərəfdaşlıq əlaqələrinin regional təhlükəsizlik və sabitlik məsələlərində mühüm rol oynadığını qeyd etdi. 2002-ci ildən başlayaraq Azərbaycan sülhməramlıları NATO hərbiçiləri ilə Əfqanıstanda çiyin-çiyinə xidmət edirlər. 2018-ci ilin yanvar ayında Azərbaycan Qətiyyətli Dəstək missiyasındakı hərbiçilərinin sayını 30 faiz artıraraq 120 nəfərə çatdırıb. Dövlət başçısı Azərbaycanın bir neçə dəfə Əfqanıstan Milli Ordusu üçün Etimad Fonduna maliyyə dəstəyi göstərdiyini, ölkəmizdə Əfqanıstan ordusunun şəxsi heyəti üçün təlimlər təşkil edildiyini, özündə 200-dən çox ictimai xidməti birləşdirən "ASAN xidmət"in Əfqanıstanda tətbiq olunduğunu diqqətə çatdırıb, eyni zamanda, Dağlıq Qarabağ məsələsinə toxundu: "Ermənistanın təvəvüzündən əziyyət çəkən və bu təvəvüz nəticəsində beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisinin 20 faizi işğal olunmuş, bir milyon soydaşına qarşı məlum acınacaqlı etnik təmizləmə tədrikləri Azərbaycan işğalın və dağıntının iqtisadi və humanitar nəticələrini yaxşı anlayır. Azərbaycan NATO və bu təşkilatın üzv dövlətləri tərəfindən ölkəmizin siyasi müstəqilliyinə, suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə və Ermənistanla münasibətinin bu prinsiplərə əsaslanan həllinə verdiyi davamlı dəstəyi yüksək qiymətləndirir".

Ardı 3-cü səh.

Mətbuatın böyük dostları və himayədarları

Əvvəli 1-ci səh.

2012-ci ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ikinci dəfə "Jurnalistlərin dostu" mükafatına layiq görülməsi münasibətilə keçirilən tədbirdə ölkəmizdə azad mətbuatın inkişafı sahəsində bundan sonra da davamlı işlərin görülməyi xüsusi vurğulanıb. Dövlət başçısı, eyni zamanda, mətbuat işçilərinin də üzərlərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəklərinə, əsl jurnalistika prinsipləri ilə çalışaraq cəmiyyəti obyektiv informasiya ilə təmin edəcəklərinə əminliyini ifadə edib: "Azərbaycan cəmiyyəti iqtisadi cəhətdən, siyasi cəhətdən və ictimai fikir baxımından daha da sıx birləşməlidir. Hesab edirəm ki, burada medianın çox böyük rolu vardır və ola bilər. İlk növbədə, hesab edirəm, əsas məsələ ondan ibarətdir ki, bizim yerli mediamız xarici təsirdən azad olsun. Əlbəttə, biz demokratik cəmiyyətdə, plüralizm şəraitində yaşayırıq, müxtəlif fikirlər, siyasi baxışlar ola bilər. Medianız bir hissəsi hələ ki, siyasi partiyalara bağlıdır. Bu, ayrı bir mövzudur. Mənim bu məsələ ilə bağlı öz fikirlərim vardır. İstəmirəm bu barədə geniş danışım. Amma hər halda, inkişaf etmiş ölkələrin praktikasını önu göstərir ki, güclü media-lar siyasi təsirdən bir qədər azad olma-lıdır. Ancaq hələ ki bu, belədir. Əlbəttə ki, ölkəmizin gələcək inkişafı ilə, ölkədə aparılan siyasətlə bağlı müxtəlif fikirlər vardır və olmalıdır. Bu, təbiiirdir. Ancaq bir məsələdə - dövlət maraqlarımızın qorunması məsələsində, hesab edirəm ki, vahid fikir olmalıdır. Çünki Azərbaycanın gələcək inkişafı bizdən asılıdır. Azərbaycan xalqı bu gün öz taleyinin sahibidir və bizim siyasətimiz əsasında Azərbaycanın inkişafı təmin edilir. Ona görə, ilk növbədə, mediəmizi xarici təsirdən azad etmək üçün əgər dövlətin əlavə dəstəyi lazımdırsa, biz bunu etməyə hazırıq".

Dəfələrlə qeyd edildiyi kimi, müstəqil Azərbaycan söz, fikir və mətbuat azadlığının maksimum səviyyədə təmini baxımından MDB məkanında ən qabaqcıl yerlərdən birini tutur. Bu istiqamətdə həyata keçirilən müntərəqqi islahatlar, ilk növbəbədə, demokratik, hüquqi və dünyəvi inkişaf yolunu prioritet seçərək inamla irəliləyən Azərbaycanda KİV-in fəaliyyətinə verilən yüksək qiymətin ifadəsidir.

Prezident İlham Əliyev daim respublikada KİV-in sərbəst fəaliyyətinə, jurnalistlərin öz iradələrini azad şəkildə ifadə etməsinə bütün imkanların yaradılmasını tərəfdarı kimi çıxış edir. Dövlət başçısı milli mətbuatın qabaqcıl dövlətlərin müntərəqqi ənənələrinə əsaslanmaqla, xalqın tarixi-milli xüsusiyyətlərini qorumaqla inkişaf etməsinə vacib sayır.

Dövlət başçısı həmişə respublikada mətbu nəşrlərin sərbəst fəaliyyətinə, jurnalistlərin öz iradələrini azad şəkildə ifadə etmələrinin, eyni zamanda, onlara lazımi şəraitin yaradılmasının tərəfdarı olduğunu bildirir. 2005-ci il 21 iyul tarixində "Azərbaycan mətbuat işçilərinin təltif edilməsi haqqında", "Azərbaycan mətbuat işçilərinə fəxri adların verilməsi haqqında", habelə "Kütləvi informasi-

ya vasitələrinə maliyyə yardımı göstərilməsi haqqında" sərəncamların imzalanması jurnalistlərin eməyinə dövlət başçısının yüksək qiymət verdiyinin bariz nümunəsidir. Respublikanın bütün bölgələrində "Əkinçi" qəzetinin 130-140 illik yubileylərinin yüksək səviyyədə qeyd olunması, jurnalistlərin fəxri adlarla mükafatlandırılması, peşəkar jurnalistlərin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdünə layiq görülməsi ölkə rəhbərinin mətbuata qayğısını eyni nümayiş etdirir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2008-ci il 31 iyul tarixli "Azərbaycan Respublikasında kütləvi informasiya vasitələrinə birdəfəlik maliyyə yardımı göstərilməsi haqqında", həmçinin "Azərbaycan Respublikasında kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına dövlət dəstəyi konsepsiyasının təsdiq edilməsi haqqında" sərəncamları da ölkə mətbuatına göstərilən dövlət qayğısının davamlı və sistemli səciyyəsinə dəşidığını təsdiqləyir. Belə bir konsepsiyanın imzalanması milli mətbuatın problemlərinin həllində keyfiyyətə yeni mərhələnin əsasını qoyub.

"Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi" Fondunun yaradılması haqqında" Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 3 aprel 2009-cu il tarixli sərəncamı da məhz ölkəmizdə KİV-in inkişafına dövlət dəstəyi konsepsiyasında əksini tapmış məsələlərin praktik surətdə gerçəkləşdirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Xatırladaq ki, "RUH" Jurnalistləri Müdafiə Komitəsi tərəfindən keçirilən rəy sorğusuna əsasən, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 2010-cu ilin yenikullarına görə "Jurnalistlərin dostu" mükafatını qazanıb. "Jurnalistlərin dostu" mükafatı medianın inkişafında, onun demokratik təsisat kimi formalaşmasında müstəsna xidmətləri olan şəxslərə, ictimai-siyasi və dövlət xadimlərinə verilir. Sorğunun nəticələrinə əsasən, mediaya verdiyi dəyərə və bütövlükdə KİV-ə göstərdiyi diqqətə görə Prezident İlham Əliyev 81 faiz səsle birinci yerə layiq görüldü.

2010-cu ildə Mətbuat Şurasının yeni ofisinin istifadəyə verilməsi, milli mətbuatın 135 illik yubileyinin keçirilməsi, 40-dək qəzet redaksiyalarına və digər KİV-ə birdəfəlik maliyyə yardımlarının edilməsi, mətbuatın inkişafında rolu olan jurnalistlərin mükafatlandırılması, onların mənzil probleminin həlli üçün Prezidentin Ehtiyat Fondundan 5 milyon manat vəsaitin ayrılması da bu sahəyə yüksək diqqət və qayğının təcəssümüdür. Mətbuat işçiləri üçün dövlət hesabına yeni mənzillərin inşası dünya miqyasında analoqu olmayan addımdır. 2010-cu ilin dekabrında jurnalistlərə dövlət tərəfindən hədiyyə ediləcək ilk yaşayış binasının tikintisi üçün Bakının Səbail rayonunu ərazisində torpaq sahəsi ayrıldı. Yeddimərtəbəli, iki bloklu, 156 mənzilli bina tikilərək jurnalistlərin istifadəsinə verildi.

Ölkə rəhbəri mətbuat işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin

müsbət təcrübəsini nəzərə alaraq, bu istiqamətdə aparılan işlərin davam etdirilməsi məqsədilə növbəti sərəncam imzaladı. Sərəncama əsasən, mətbuat işçiləri üçün növbəti yaşayış evinin tikintisi ilə bağlı 2013-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduna ilkin olaraq 5 milyon manat vəsait ayrıldı.

Bütün bunlarla yanaşı, mətbuatımızın tarixində təəssüfəndi hallar da az olmayıb. Belə ki, söz, fikir və mətbuat azadlığı üçün respublikamızda yaradılmış liberall və tolerant mühit bəzi hallarda bu sahədə müəyyən problemlərin ortaya çıxmasına, xüsusən də informasiyanın toplayıcısı və cəmiyyətə ötürücüsü funksiyasını yerinə yetirən KİV-də qanunların və peşə davranışını normalarının kobud şəkildə pozulması hallarına da gətirib çıxarıb. Prezident İlham Əliyev belə hallara təəssüfləndiyini gizlətməyib: "Ümid edirəm ki, xoşagəlməz halların sayı gələcəkdə ölkəmizin sürətli və hərtərəfli inkişafı hesabına azalacaqdır. Hər halda, biz buna çalışırıq, çalışmalıyıq. Bir daha demək istəyirəm ki, biz müasir dövlət qururuq. Müasir dövlət quruculuğu üçün bizim bütün imkanlarımız vardır. İlk növbədə, biz siyasi iradəmizi, müstəqil siyasətimizi davam etdirməli, eyni zamanda, dünyadakı müsbət praktikaları Azərbaycanda tətbiq etməliyik. Burada mən heç bir problem görmürəm. Bizim şəraitimizə, milli adətlərimizə uyğun ən müntərəqqi təcrübə Azərbaycan tətbiq edilməlidir. Ona görə inkişaf etmiş ölkələrin, xüsusilə demokratik inkişafı, media azadlıqları ilə bağlı təcrübəsi bizim üçün çox maraqlıdır, cəlbədidir. Biz bu təcrübədən istifadə edirik və edəcəyik".

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin milli müstəqil mətbuatın inkişafı, respublikamızda nəşr edilən qəzetlərin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi üçün növbəti dəfə imzaladığı sərəncam nəinki KİV nümayəndələrində, jurnalistlərdə, həm də daha geniş ictimai auditoriya olan cəmiyyətdə birnəməli şəkildə xoş ovqat yaratmış oldu. Həmin sərəncamla ölkədə nəşr edilən qəzetlərə birdəfəlik maliyyə yardımı göstərilməsi üçün dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduna bir milyon manat vəsait ayrılması nəzərdə tutulur. Xatırladaq ki, belə mahiyyət daşıyan sərəncam dövlət başçısı tərəfindən ötən ilin iyul ayında da imzalanıb. Bütün bunlar, mətbuata dövlət dəstəyi, əlbəttə, həm də hakimiyyətə KİV arasında səmərəli əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişaf etdirilməsi, onların iqtisadi müstəqilliyinin və jurnalistlərin peşəkarlıqlarının artırılması, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunda rolunun gücləndirilməsi məqsədi daşıyır.

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
"Azərbaycan"

Qoşunların operativliyinin artırılması ilə bağlı tapşırıqlar verilib

İyulun 21-də Mərkəzi Komanda Məntəqəsində müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərliyi ilə nazirliyin rəhbər heyətinin iştirakı,

həmçinin videobağlantı vasitəsilə cəbhə bölgəsində yerləşən birlik və birləşmə komandirlərinin cəlb olunması ilə xidməti müşavirə keçirilib. Müdafiə Na-

zirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, keçirilmiş təlimlər, komandanlar və komandirlərin məruzələri, həmçinin qoşunların hərtərəfli fəaliyyətinin yoxlanılmasının nəticələri əsasən da cəbhə bölgəsindəki və qoşunların digər dislokasiya yerlərindəki cari vəziyyəti təhlil edən müdafiə naziri müvafiq göstərişlər verib.

Gizli idarəetmə və maskalanmanın tələblərinə ciddi riayət etməklə ehtimal olunan döyüş əməliyyatları istiqamətlərində qüvvə və vasitələrin vaxtında cəmləşdirilməsi məqsədilə general-polkovnik Z.Həsənov qoşunların operativliyinin, döyüş hazırlığının, bölmələrin, birləşmələrin yüksək maneəvərlik və dəqiq qarşılıqlı fəaliyyətinin artırılması üzrə tapşırıqları müəyyən edib.

Müşavirə zamanı ümumi təhlükəsizlik məsələlərinə, xüsusilə də yağıın təhlükəsizliyi qaydalarına ciddi riayət olunması, həmçinin qoşunların fəsiləsiz və hərtərəfli təminatı ilə əlaqədar göstərişlər verilib.

Bakıda Beynəlxalq Media Forumu keçirilib

İyulun 21-də Bakıda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100-cü ildönümü və Azərbaycan milli mətbuatının yaranmasının 143 illiyi münasibətilə Beynəlxalq Media Forumu keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, forum Türkiyənin Azərbaycan-dakı səfirliyinin Mədəniyyət və Tanıtma Müşavirliyinin dəstəyi, Anadolu Yayımçıları Dərnəyi, "Yeni Çağ" media qrupu, Azərbaycan-Türkiyə Evi, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv Dövlətlərin Jurnalistləri Assosiasiyası və Mətbuat Şurasının birgə təşkilatçılığı ilə baş tutub.

Tədbirdə müxtəlif ölkələrdən jurnalistlər, deputatlar, QHT təmsilçiləri iştirak ediblər. Forumda Türkiyəni 40-dan çox jurnalist təmsil edib.

Tədbirin açılışında çıxış edən Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının məddi-texniki bazasının gücləndirilməsi üçün növbəti dəfə imzaladığı sərəncam nəinki KİV nümayəndələrində, jurnalistlərdə, həm də daha geniş ictimai auditoriya olan cəmiyyətdə birnəməli şəkildə xoş ovqat yaratmış oldu. Həmin sərəncamla ölkədə nəşr edilən qəzetlərə birdəfəlik maliyyə yardımı göstərilməsi üçün dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduna bir milyon manat vəsait ayrılması nəzərdə tutulur. Xatırladaq ki, belə mahiyyət daşıyan sərəncam dövlət başçısı tərəfindən ötən ilin iyul ayında da imzalanıb. Bütün bunlar, mətbuata dövlət dəstəyi, əlbəttə, həm də hakimiyyətə KİV arasında səmərəli əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişaf etdirilməsi, onların iqtisadi müstəqilliyinin və jurnalistlərin peşəkarlıqlarının artırılması, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunda rolunun gücləndirilməsi məqsədi daşıyır.

"Təbii ki, media yenilənir, inkişaf edir. Onlayn media, xüsusilə sosial media ayrıca qeyd edilməlidir. Artıq dünyanı ən aparıcı qəzetləri də sosial şəbəkələr üzərindən fəaliyyət göstərirlər. Biz də sosial

şəbəkələrdən Azərbaycanın təbliği, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması üçün istifadə edirik. Lakin sosial şəbəkələr vasitəsilə ölkəmizə qarşı təxribat xarakterli yazılar dərc edən şəhifələr də var. Buna qarşı ciddi addımlar atılır. Ermənistan-Azərbaycan, Dağılı Qarabağ münaqişəsinin yanlış aspektlərindən təsvir edilməsinə qarşı mübarizə də buraya aiddir. Bu proseslərin əsl mahiyyəti həm Türkiyə, həm də Azərbaycan mediasında öz əksini tapır. Bildiyiniz kimi, erməni diasporu təşkilatları informasiya resurslarından istifadə edərək Türkiyə və Azərbaycana qarşı məkrlri niyyətlər həyata keçirirlər. Bunun üçün biz onlara qarşı ciddi şəkildə mübarizə aparırıq. Türkiyə ilə Azərbaycan arasında informasiya sahəsində əməkdaşlıq genişləndirmək vacibdir. Ümid edirəm ki, iki qarşada ölkə arasında media sahəsində əlaqələr daha da güclənəcək", - deyər Behruz Həsənov bildirib.

Türkiyənin Azərbaycan-dakı səfiri Erkan Özoral çıxışında media ilə bağlı belə bir tədbirin keçirilməsinin əhəmiyyətini qeyd edib. O, Türkiyə-Azərbaycan dostluq və qarşadaşlıq münasibətlərinin nümunə olduğunu söyləyib.

"Yeni Çağ" Media Qrupunun rəhbəri Aqil Ələsgər tədbirin keçirilməsində əsas məqsədin Azərbaycan və Türkiyə mediası arasında inteqrasiyanın gücləndirilməsi olduğunu bildirib. O qeyd edib ki, xarici ölkələrin media qurumları ilə əlaqələrin gücləndirilməsi istiqamətində konkret addımlar atılır. A.Ələsgər Azərbaycan və Türkiyə mediasının hazırkı durumu, əməkdaşlıq imkanlarından səmərəli istifadə olunması ilə bağlı müzakirələrin uğurlu nəticələrinin olacağına əminliyini bildirib.

Milli Məclisin deputatı, "Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru Hikmət Babaoğlu Türkiyə və Azərbaycanın media sahəsində əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsinin əhəmiyyətindən danışib. O, xüsusilə də cəmiyyətlərimizdəki mənfi hallara qarşı mübarizədə medianın önəmli rolunu vurğulayıb. Qeyd edib ki, daha güclü strategiya qurmalıyıq. Gəncləri elə yetişdir-məliyik ki, mənfi proseslərin iştirakçıları olmasınlar, əksi-nə, bu proseslərə qarşı çıxsınlar. Bu kimi məsələlərdə medianın üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Media daim təftiş etməli, araşdırmalıdır.

Forum işini panel müzakirələrlə davam etdirib.

İqtisadi müstəqillik milli inkişafın möhkəm təməlidir

Son 6 ayda reallığa çevrilən sosial-iqtisadi layihələr ölkənin dinamik tərəqqisi üçün real zəmin yaradıb

Əvvəli 1-ci səh.

- "Cənub qaz dehlizi"nin rəsmi açılış mərasimi keçirilib;
- Ələt Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı istifadəyə verilib;
- TANAP-in açılışı baş tutub;
- Müstəqillik dövrünün ən böyük əfv sərəncamı ilə 634 nəfər azadlığa qovuşub;
- Bakıda təntənəli hərbi parad keçirilib;
- Şərrur rayonunun Günnüt kəndi 26 ildən sonra işğaldan azad edilib;
- "Formula-1" Azərbaycan Qran-prisinin 3-cü mərhələsi uğurla gerçəkləşib;
- Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi yaradılıb;

İqtisadi göstəricilər:

- Valyuta ehtiyatları 44,3 milyard dollara yüksəlib;
- Ölkə iqtisadiyyatına 6 milyard dollara sərmayə qoyulub;
- Ümumi daxili məhsul 1,3 faiz, qeyri-neft sektoru 2, qeyri-neft sənayesi 8,8, kənd təsərrüfatı 7,6 faiz artıb;
- İnflyasiya cəmi 3 faiz təşki edib;
- Xarici ticarət dövriyyəsi 35 faiz, ixrac 34, qeyri-neft ixracı 20 faiz artıb;
- Qeyri-neft sektoru üzrə dövlət büdcəsinə 4,1 milyard manat vəsait daxil olub;
- 611 sahibkara 100 milyon manat güzəştli kredit verilib;

Sosial infrastruktur:

- Mingəçevirdə "ASAN Həyat" kompleksi açılıb;
- Neftçala Sənaye Məhəlləsində "Xəzər" avtomobil zavodu fəaliyyətə başlayıb;

- 10 yataşlayıb;
- 10 rayonda xalqa əmalatxanası açılıb;
- 175 subartezian quyu qazılıb istifadəyə verilib;
- 42 rayonun 29 yaşayış məntəqəsinin qazlaşdırılması başa çatdırılıb;
- Sumqayıt Polipropilen zavodu açılıb;
- Uzunluğu 250 kilometr olan 17 qəsəbə və kəndlərarası yollar istifadəyə verilib;
- Bakı-Qəbələ dəmir yolunun tikintisinə başlanılıb;

Valyuta ehtiyatları:

2004-cü il - 1,8 milyard, 2018 - 44,3 milyard dollar

2004-cü ildə Prezident İlham Əliyevin göstərişi və şəxsi nəzarəti ilə regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı ilk dövlət proqramının icrasına başlanılarkən Azərbaycan cəmi 1,8 milyard dollar valyuta ehtiyatlarına sahib idi. Bu gün isə bu rəqəm 44,3 milyard dollara bərabərdir.

Qısa müddət ərzində valyuta ehtiyatlarının 24 dəfədən çox artımı onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan 15 ildə bütün istiqamətlər üzrə konseptual yanaşma və proqramlar əsasında çox böyük tarixi uğurlara imza atıb. Dövlət başçısının söylədiyi kimi, 15 il ərzində iqtisadi islahatlar baxımından Azərbaycan qədər sürətli inkişaf yolu ilə gedən ikinci ölkə olmayıb.

Görüləcək işlər və qarşıdakı hədəflər

Bu gün təhlükəsizlik, əmin-amanlıq, sabitlik şəraitində öz yolu ilə uğur-

la gedən Azərbaycan inkişaf parametrlərinə və vətəndaş həmrəyliyinə görə dünyada nümunəvi ölkələrdən biridir. Həyata keçirilən kompleks islahatlar, geniş quruculuq işləri və yarıdılan güclü iqtisadiyyat Azərbaycanın əsas inkişaf göstəriciləridir.

Xüsusilə, regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı mərhələli proqramların qəbul və icra olunması hər bir bölgənin tarazlı inkişafını təmin edib. İlin ikinci yarısında regionlarda reallaşacaq sosial-iqtisadi layihələr də bunu bir daha təsdiqləyir. Beləliklə, ilin sonuna kimi:

- 137 modul tipli məktəb tikiləcək;
- 20 min məcburi köçkün yeni evlərə təmin ediləcək;
- 2 "ASAN xidmət" mərkəzi açılacaq;
- 5 rayonda 100 milyon manatdan çox olan sərmayə layihələri icra ediləcək;
- 2 şəhərdə olimpiya idman mərkəzləri istifadəyə verilecek;
- kəndlərdə 100-dən çox məktəb qazılacaq;
- "SOCAR Polymer" və gübrə zavodlarının açılışı nəzərdə tutulur;
- Masallı sənaye məhəlləsi fəaliyyətə başlayacaq;
- Minimum 600 kənd yeni yollarla təmin ediləcək;
- Bakı-Gəncə sürət qatının xəttə buraxılması nəzərdə tutulur;
- 14 aqropark istifadəyə verilecek;
- üçüncü peykimiz orbitə buraxılacaq.

Ölkə iqtisadiyyatının inkişafı ilə bağlı heç bir problem yaranmadığını, maliyyə vəziyyətinin çox sabit olduğunu söyləyən dövlət başçısı yerinə tapşırıqların ilin sonuna qədər yerinə yetirilməsinin vacibliyini vurğuladı.

İslahatlar daha da dərinləşməlidir

Son 6 ayın uğurlu göstəriciləri və qarşıdakı hədəflər aparılan islahatların bəhrəsidir desək, yanlışdır. Ancaq dövlət başçısı vurğuladı ki, bundan sonrakı illərdə də ölkə iqtisadiyyatı dinamik şəkildə inkişaf etməlidir. Bunu təmin etmək üçün isə əlbəttə ki, islahatlar daha da dərinləşməlidir. Mehzi bunun sayəsində Azərbaycan iqtisadiyyatının uzunmüddətli, gələcəkdə dayanıqlı iqtisadiyyat kimi özünü göstərməsi, qeyri-neft sektorunun inkişafının daha da sürətləndirilməsi mümkün ola bilər.

Bütün bu uğurlu göstəricilərin Davos Dünya İqtisadi Forumunun hesablamlarında da öz əksini tapması Azərbaycan həqiqətlərini bir daha dünyaya nümayiş etdirmiş olur. Belə ki, son hesabatda görə, Azərbaycan dünya miqyasında inkişaf edən ölkələr arasında inklüziv inkişaf indeksinə görə 3-cü, xalqın iqtidarda dəstəyinə görə dünya miqyasında 20-ci, ümumi infrastrukturun inkişafına görə dünya miqyasında 26-cı, rəqəbat qabiliyyətiylərinə görə 35-ci, yol infrastrukturunun inkişafına görə 36-cı yerdədir.

Bütün bunlar müstəqil Azərbaycanın son 15 ildəki inkişaf göstəricisidir. Bu reallıqlar verilən bütün vədlərin uğurla yerinə yetirildiyini bir daha təsdiqləyir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Muxtar respublikaya yeni kənd təsərrüfatı texnikaları gətirilib

1990-cı il iyulun 22-də ümummilli lider Heydər Əliyevin Naxçıvana qayıdışı milli qurtuluşumuzun başlanğıc tarixinə çevrildi. Dahi şəxsiyyətin muxtar respublikada həyata keçirdiyi tədbirlər, qəbul etdiyi qərarlar Azərbaycanın bugünkü inkişafına hesablanıb.

İlk dəfə Naxçıvandan başlanan aqrar islahatlar ulu öndərin ölkəmizdə yenidən siyasi hakimiyyətdə qayıdışından sonra genişləndirilərək iqtisadi inkişafın əsas hərəkətverici qüvvəsinə çevrilib. Hazırda ölkəmizdə və Naxçıvan Muxtar Respublikasında aqrar sahədə kompleks islahatlar həyata keçirilir, hər il muxtar respublikaya yeni kənd təsərrüfatı texnikaları alınıb gətirilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, iyulun 21-də

"Klass Dominator" kombaynı keyfiyyəti və məhsuldarlığı ilə seçilir. Bu kombaynlar uzun müddət istismar olunmaqla yanaşı, həm də muxtar respublika rəlyefi üçün əlverişlidir. "Landini" markalı traktorlar da yüksək iş əməsalına malikdir.

Tələbata uyğun olaraq gətirilmiş 4 və 5 korpuslu 9 kotan, 2 kipvuran, 40 əl üçün ot biçən, 1 yemədoğrayan, meyvə bağlarının dərmanlanması üçün nəzərdə tutulan 2 çiləyici və digər texnikalar əkin sahələrində, eləcə də təsərrüfat işlərində müntərəqqi aqrotexniki qaydaların tətbiqinə imkan verəcəkdir. Hazırda "Naxçıvan Aqrolizing" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin gübrə anbarlarında da tələbata uyğun ehtiyat yaradılıb.

Baxış zamanı qeyd olundu ki, muxtar respublikada torpaq mülkiyyətlərinin müasir kənd təsərrüfatı texnikaları ilə təminatı məhsul yığımının vaxtında və itkisiz başa çatdırılmasına imkan verir. Hazırda muxtar respublikada taxıl biçini uğurla davam etdirilir.

Ali Məclisin Sədri "Naxçıvan Aqrolizing" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin rayon bazarlarının texnikalarla təminatı, kənd təsərrüfatı texnikalarının satışının davam etdirilməsi, yeni texnikalardan səmərəli istifadə olunması və bununla bağlı məlumatlandırma işlərinin aparılması barədə tapşırıqlar verib.

Ağdamın işğalından 25 il keçir

Gör neçə ildir ki, ayrılmışsınız
səndən...

Gör neçə ildir ki, uzaqdan
həsrətlə baxırıq sənə...

Ürəyimiz göynəy-göynəy.
Gözümüz tor görə-görə.

Qəlbimiz həsrətlə döyünə-
döyünə.

Amma nə fayda?!
Sən əvvəlki kimi deyilsən,

Ağdam!
Sən belə deyildin, Ağdam!

Sən belə olmalı da deyildin,
Ağdam!

Çünki sona qədər bütün Qarabağa
dayaq oldun!

Çünki sona qədər döyüldün, çar-
pışdın!

Düşmən arxalı, sən tək-tənha!
Nə silahın vardı, nə sursatın çatırdı.

Amma igid övladların yanında idi!
Onlar doğma Azərbaycanın hər tər-
fəfindən gəlmişdilər!

Azərbaycanın xəritəsini əks etdirir-
dilər!

İyirmi min şəhidin altı mini sənin
payına düşdü.

Qalanının da bir qismi Ağdam dö-
yüşlərində şəhid oldu...

İndi ailələri onları həm də ağdamlı
sayırlar.

Vətən sevdalı, yurd qeyrətli,
ölümən gücü Ağdam şəhidləri!

Di gəl ki, nə fayda...

Qeyrətli vətən övladlarının qızıl qan-
ları töküldüyü vətən torpağı hələ də
düşmən tapdağı altındadır.

Bir vaxtlar həmiyə arxa durub kö-
mək edən Ağdam indi özü köməyə
möhtacdır!

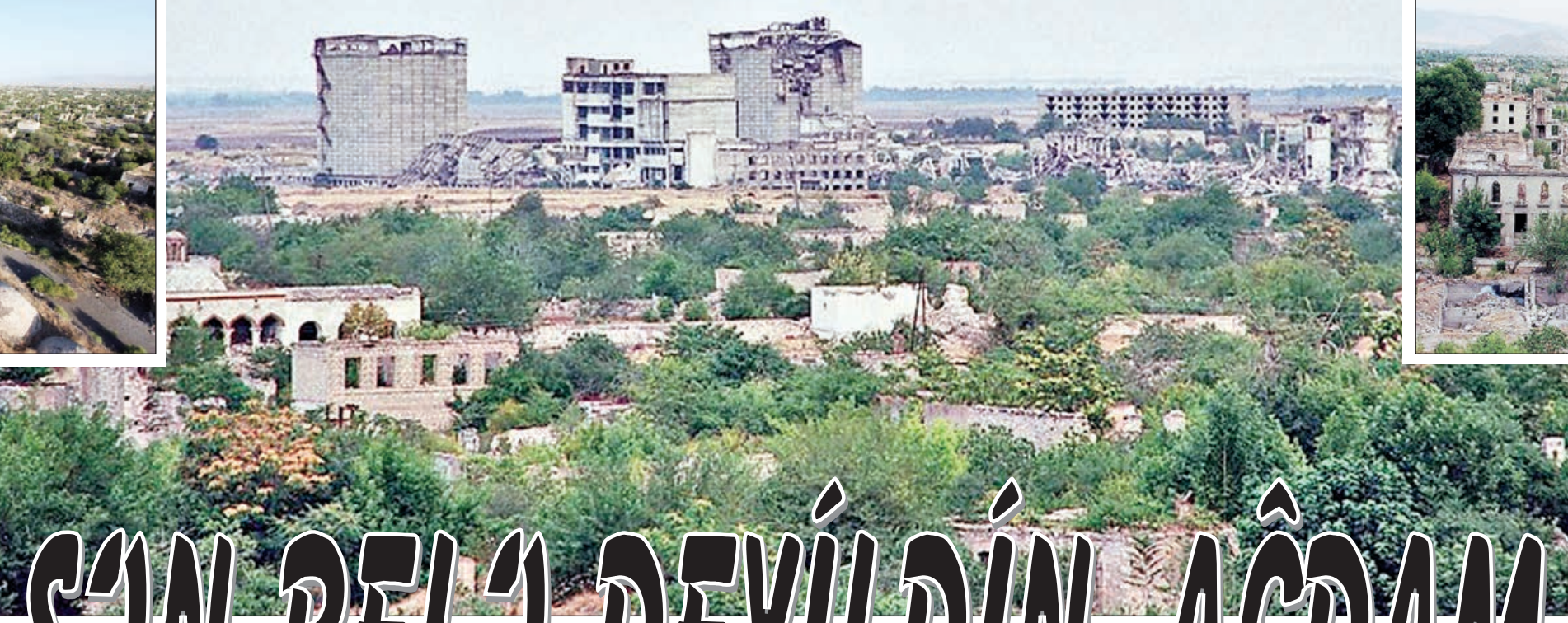

Uzaqdan xarabalıqların görünür.
Evlərinin damının dəmirinə, taxta

döşməsinə, hətta mişar daşına qədər
daşdığını başqa müsəlman qardaşlarını-
za satırlar.

Əvəzinə benzin, ərzaq, "dost kö-
məyi" qazanırlar!

Olsun, nəyək, heç zaman buynuz-
suz qoçun qisası buynuzlu qoçda
qalmır!

SƏN BELƏ DEYİLDİN, AĞDAM

Biz bacarmasaq da Tanrımız nə
vaxtsa ədalət tərəzisini quraraq hamı-
nın əməlinin əvəzinə özünə verəcək!

İndi isə... düşmən sənə ruhlar şəhə-
rinə çevirib!

Şəhid övladlarının ruhları küçə və
meydanlarını tərk etmir...

Bizim geriye qayıtmağımızı gözlə-
yirlər...

Onların qisasını necə alacağımızı
gözləri ilə görmək istəyirlər!

Görəcəklər də!

Bir zamanlar qaynayıb daşan küçə
və meydanların, mağazaların, heyət və
evlərin indi bomboşdur.

Bazarın özge ələm idi...

Quş südümdən cam dərmənə qə-
dər nə desən tapırdı.

Hətta şəninə lətifə də qoşmuşdular:

"- Azərbaycanca atom bombası
var?"

Olsaydı Ağdam bazarında satıl-
ları!

Hani o bəxtəvər günlər?
Niyə Tanrı onu bizə çox gördü?

...Anlının tər, əlinin qabarı ilə məh-
sul yetirdirlər Ağdam bazarında yer
tutmaqdan ötrü alatoranlıqdan bura gə-
lirdilər.

SSRİ-nin hər tərəfində satılan "ma-
tah malları" (indi belə anlayış sıradan
çıxdığına görə gənclər onu anlamazlar)
ağdamlı alverçilər (ozamanki adları ilə

desək) tapıb bu bazara gətirər, insanla-
rın dəblə, zövqlə geyinmələrinə "kö-
mək" göstərirdilər.

Bu bazarın "daimi sakinləri" vardı.

Çoxsaylı insanlar Ağdam bazarın-
dan dolanırdılar.

Çörəkli məkan idi...

Bazar gününün bazarı isə ayrı aləm
olardı. Ətraf rayonların insanları da öz
yerlərində tapmadıqları malları gəlib
Ağdam bazarından alırdılar...

Dağlıq Qarabağın erməni kəndlərin-
də yaşayınlar da "haxçıqları" ilə tez-tez
Ağdam bazarlığına gəlirdilər...

Burunlarından gəlsin! Necə ki gəlir...

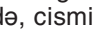

Seyid Lazım ağanın cəddi Ağda-
mın and yerinə, müqəddəslik simvo-
luna çevrilməsi.

Ona deyilən nəzir boş çıxırmazdı.

İnsanlar doğru dediklərinə, ədalətli
və düzgün olduqlarına inandırmaq
üzün Seyid Lazım ağanın cəddinə and
ıçırırdılar.

Seyidin cəddi Ağdamı işğaldan qo-
ruya bilməse də, cismi və ruhu Ağdam
torpağındadır.

Ağdam məscidi də ad-san qazan-
mışdı.

Sovet hökumətinin qılıncının dalının
və qabağının kəsən vaxtlarında, ateizm

təbliğatının ən qızgın dövrlərində də
Ağdam məscidi fəaliyyət göstərmişdi.

Ötən əsrin 50-60-cı illərində qonşu
rayonlarda molla tapılmıyanda insanlar
yas məclislərini yola vermək üçün
molla dalınca Ağdam məscidinə üz tu-
tardılar.

Bütün qadağalara və maneələrə
baxmayaraq, hər il aşura mərasimləri
çox geniş və qələbəliklə keçirilirdi.

Gələnləri məscidin həyəti də tutmadı-
ğından ətrafdakı xiyabanlar, hətta üz-
bəüzdəki Lenin bağı da adamlı dolar,
necə dəyərlər, lənə atsaydın, yerə
düşməzdi.

Zəncir vuran, sinə döyən, baş ya-
ran, dəstə bağlayıb "şaxsey-vaxsey"
gedənin sayı-hesabı bilinməzdi. Özünü
müsləman sayan şəxs xəlvətcə də olsa,
lap gecə yarısı belə, məscidə baş çək-
məyi özünə borc bilirdi.

Qarabağ müharibəsi dövründə də
Ağdam məscidi gecə-gündüz işlədi.

Ətrafdan qaçqın düşənlərin bir qismi
burada isti bucaq, isti çay və bir loğma
çörək tapırdılar!

Ağdamda şəhid gedənlər burada
dini qaydada uyulub kəfənləndik-
dən sonra dəfn edilir, yaxud hörmət-
lilə tabutlarda elinə-obasına yola
salınırdı.

İndi ermənilərin xaraba qoyduqları
Ağdam məscidi belə idi...

İndi ermənilərin mal-heyvan burax-
dıqları Ağdam məscidi belə idi...

İndi Quran və azan səsinə həsrət
qalan qoşa minarəli Ağdam məscidi
belə idi...

Bir qədər sonralar məscidlə üzbəüz
üçmərtəbəli "Çay evi" tikildi.

Öz dövrünə görə yeni, maraqlı layi-
həsi vardı.

Ağdamlılar "Çay evi" ilə fəxr edər,
gələn qonaqlara göstərməyi özlərinə
borc bilər, burada çay qonaqlığı ver-
məkdən qürur duyurdular.

Sonralar "Çay evi" Ağdamın rə-
zinə çevrildi...

İndi Quzanlıda da "Çay evi" tikilib.

Həmin üslubda, ona oxşayırdı.

Amma çayının tami o tam deyil!

Düşməne ən ağır zərbəni Ağdam
vurdu!

Qarabağ uğrunda müharibənin
ön cəbhəsinə çevrilərək sinəsini si-
pər etdi!

Qarabağ uğrunda müharibənin ilk
qurbanlarını, ilk şəhidləri də Bəxtiyar
və Əlinin simasında Ağdam verdi!

Ağdamın adı gələndə erməni tük
salırdı!

Amma arxasında arxa görəndən
sonra ürəkəndi, hətta qudurdu!

Qapısında fəhlə işlədiyi, "xozeyin"
dediyi ağdamlıyı tanımaq istəmədi.

Sonra fəhləsi, bənnası, suvaqçısı,
dülğəri olduğu Ağdam evlərini yandı-
rıb dağıtmağa başladılar...

Su içdiyi quyuya tüpürmək er-
məni xislətidir!

Üstəlik, əllərinə fürsət düşdüyün-
dən ağdamlılardan qisas almağa baş-
ladılar...

Olsun!

Hər gecənin bir gündüzü var!

Bədəlini ödəyəcəklər, şübhələri
olmasın!

Bunu 2016-cı ilin aprel döyüşlə-
rinə sübut etdik!

İndi ermənilərin "keçilməz sədd"
deyib lovğalandıqları səngərlərin sa-
hibi Azərbaycan əsgəridir.

Bunu may ayında Naxçıvanın
Günnüt kəndində göstərdik.

İndi Gorus-Laçın-Xankəndi yoluna
Azərbaycan əsgəri nəzarət edir.

Ordumuzun 100 illiyi münasibətilə
Bakıda keçirilən hərbi paradada malik
olduğumuz yeni silahların bir qismini
nümayiş etdirdik!

Cocuq Mərcanlı və Günnüt dərşin-
dən sonra özünə gəlməyən Erməni-
stan indiyə gəldiyi silahlarımızın xofunu
yaşayır!

Qisas gününün yaxınlaşdığını gö-
zəl anlayırlar!

Amma yenə əməllərindən qalmır-
lar. Vaxtaşırı od vurub otunu, ağacını
yandırırırlar!

Vaxtaşırı yalançı təlimlər keçirə-
rək daşını, torpağını delik-deşik edir-
lər!

Bacardıqları qədər əllərindən gə-
lən ziyanı vururlar!

Çünki bilirlər ki, Ağdam onların
deyil və heç zaman da olmayacaq!

Tərədlən əməllərin sorğusu isə
ciddi və əmanətsiz olacaq!

Darıxma, Ağdam!

Apreldən başlayan dönüş Xankən-
di və Şuşaya Azərbaycan bayrağının
sancılması ilə bitəcək.

Sonra o bayraqlar Bakıda, Azadlıq
meydanında dalğalanacaq!

Bəxtiyar SADIQOV

Savaşın kabusu

Əvvəl 1-ci səh.

Ermənistanın baş naziri isə iki-
başlı, eyməli və məntiqsiz çıxışı
ilə sammitdə hamını həm təccüb-
ləndirib, həm də diksindirib. Erməni
politoloqları Paşinyanın ilk Qərb sə-
fərinə tam ifadə uğradığını etiraf
edir və onun qazandığını "üstünlük-
lərin" gözə görünmədiyini və meşlu-
biyyət səviyyəsində olduğunu qeyd
edirlər.

Ruslardan Lələtəpə şapalağı
alan erməni siyasi elitəsi üzrxahlıq
edir ki, "Paşinyanın Brüsselə səfəri
heç də erməni siyasi vektorunun
Qərbə dönüşü və Rusiyadan üz
döndərməsi deyil". Artıq erməni po-
litoloqlarının böyük bir dəstəsi Ru-
siya-Ermənistan münasibətlərini
aylar öncə birdəfəlik tarixin arxivinə
atmışdılar. Kremlin Lələtəpə zərbə-
si İrəvanı qulağının dibində yağlı
şillə kimi partladı və ermənilər anın-
daca qandılar ki, Kremlin arxivə si-
linməsi məsələsi mümkünsüzdür.
Erməni politoloqları valı çevirib etiraf
edirlər ki, "bizim Moskvadan
üzümdü dönməyib, amma anlayırıq
ki, NATO və AŞ ilə əməkdaşlığımız
gələcək integrasiyaya uyğundur
və biz mövcud imkanlardan fayda-
lanmalıyıq". Ermənistan Brüsseldə
bir tərəfdən and içir ki, Rusiya ilə
izdivaca sədəqətini əbədi qoruya-
caq, digər tərəfdən də təzə gələn
paltarı seçir, barmağına nişan üzü-
yü axtarıb və Avropaya özünü baki-
re qız kimi sıyıdır. Yeni nə yərdən
doyr, nə də ki əldən qoyur. Ruslar
susur, Avropa isə erməni ideologi-
yasının hansı məcraya və necə ax-
dığını tuta bilmədiyindən gözləmə
mövqeyinə keçir.

Ermənilərin siyasi təbliğat ma-
şını qaval çalıb dəf oynadır ki, avro-
pali adaxlı qafqazlı deyiklisindən
yerdən göyə qədər razıdır və də-
mək olar ki, nişanlıların görüşü in-
sidentlərsiz ötüşüb: "Bizim nümayən-
dəliyimizin Brüsseldə müsbət qar-
şılanması rəsmi Bakını İrəvana və
Qarabağa qarşı hərbi aqressiyanı
körükleməyə imkan verməyəcək".
"Məxməri inqilab"ı demokratiyanın
qələbəsi həddinədək şişirtməklə

Paşinyanın komandası çalışır ki,
Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilə-
rə iddialarının qarşısını necə
olursa olsun alsınlar. Rusiyanı da
inandırmağa çalışsınlar ki, İrəvana
Brüssel arasında hələ ki rəsmi kə-
bin kəsilməyəcək: "Rusiya bizim
addımlarımızı o zaman mənfi qiymət-
ləndirəcək ki, biz AŞ və NATO-ya
üzv olaq".

Ermənilərin "məxməri inqilab" ki-
mi təqdim etdiyi proses Qərbdə ona
görə müsbət qarşılanır ki, bu ad al-
tında Paşinyan demokratik islahat-
lardan daha çox Rusiyanın sonuncu
dayaqlarını laxladaraq tədricən Şi-
maldən Qərbə tərəf ləngərləyir.

Erməni mətbuatı onu da etiraf
edir ki, baş nazirini Avropadan da-
ha çox gözəllətilərir var idi. Paşin-
yan elə Brüsselin hava limanından
bəyan etdi ki, "Demokratik Erme-
nistanda Qərbdən özünə daha ciddi
münasibət gözləyirdi". Erməni əsil-
li fransız politoloqu Kayts Minasyan
Paşinyanın narazılığını belə yozur:

"İrəvan bir tərəfdən Rusiyanın mü-
təfəqqi kimi onunla eyni səviyyədə
danışa bilər. Digər tərəfdən İrəvan
regiondakı demokratik proseslərdən
faydalanaraq Qərb ölkələrinin
Ermənistan Cənubi Qafqazda de-
mokratikləşdirmə faktorunu kimi gü-
vənmələrini istəyir. Paşinyan rusla-
ra deyir ki, sizin alternativiniz yok-
dur, mənə dəstək verin, ona görə ki,
Ermənistan sizin müttəfiqinizdir,
amma bundan sonra tələbkər
müttəfiqinizdir. Qərbdə də Paşinyan
deyir ki, alternativiniz yoxdur, mənə
dəstək verin, ona görə ki, Erme-
nistanda demokratiya üçün 1991-ci il-
dən xahiş etdiyini edir". Bu ölkənin
yeni imici əvvəlkindən fərqlənir:

Ermənistan Rusiyanın müttəfiqi,
Qərbin isə partnyoru kimi qalmaq
istəyir. İndi isə ermənilər "məxməri
inqilab"ın hesabına demokratik xal-
lar qazanmaq eşqindədirlər.

Amma "məxməri inqilab" artıq
şouya çevrilib və indi işğalçı ölkədə
baş verənlərin demokratik islahat-
larla heç bir ortaq məqamı yoxdur.

Müdafiə nazirliyində korrupsiya hal-
ları ordunu nüfuzdan salır. Artıq ge-
nerallar aramsız yoxlamalardan be-

ziblər. Narazı, dindirilən və qaçan
generalların sayı artır.

Ermənistanın "məxməri inqilabı-
nın liderləri"ni daha çox qorxudan
məqam Azərbaycan Ordusunun ar-
tan gücü və ardıcıl qələbələridir.

Təmas xəttində bir-iki hərbi texni-
kani görün kimi erməni hərbiçiləri-
nin yuxuları ərşə çəkilir ki, Bakı ye-
nə hücumla keçəcək. Bu qorxu Pa-
şinyanın feysbuk səhifəsindəki canlı
müraciətlərində də gizlədilir:

"Təmas xəttində qarşı tərəfin hərbi
birlişmələrinin cəmlənməsi müşa-
hidə olunur. Belə cəmləşmələr aprel
döyüşlərindən əvvəl də müşahidə
olunurdu. Taktikanın mahiyyəti on-
dan ibarətdir ki, bu manevrlər bizim
üçün o qədər adi hala çevrilsin ki,
biz onlara alışmaq və mehəl qoyma-
yaq... Bütün hallarda biz maraqlarını-
mızı müdafiə etməliyik".

Paşinyan sayıqlayır ki, Erme-
nistandakı "demokratik proseslər"
Azərbaycan xalqını vəcdə gətirə-
cək, orada siyasi proseslər baş ve-
rəcək. Amma Paşinyan bilir ki, Azər-
baycan xalqı Ermənistanda baş
verənləri hər halda heç də
"məxməri inqilab"ın faşizm qoxu-
yan ikiüzlü liderindən pis bilmir.

Beysbol şapkasında hakimiyyətə
qeyri qanuni iyilənən "məxməri
demokrat"ın aramsız müharibə be-
yanatları bu ölkədə heç bir məxmə-
ri inqilabın baş vermədiyini üzə çı-
xarır. Paşinyan Brüsseldə də, İrə-
vanda da ikibaşlı və bir-birini inkar
edən arqumentlərə nə qədər çox is-
tinad etsə də, Azərbaycan ictimaiyyəti
və dünya birliyi daha aydın gö-
rür ki, bugünkü Ermənistan "inqi-
labçıları"nın faşist və işğalçı ambi-
siyaları səngimir. Onlar beynəlxalq
hüquq normalarına sığınməkdən
daha çox xəstə faşist ideologiyası-
nın əsarətinə düşürlər.

Paşinyan kimi, işğal edilmiş Azər-
baycan ərazilərinə qeyri-qanuni səfər
etdi. Brüsseldə Ermənistanı Qaf-
qazda sülhün təminatçısı kimi təq-
dim etsə də, oğlunu Dağlıq Qaraba-
ğın "müdafiəsinə" göndərdi. Müda-
fiə nazirinin oğlu da Qarabağa gön-
derildi. Deməli, yeni vəzifə sahiblə-

rinin uşaqları ölümün ağuşuna
ezam edilir. Ermənistan illərdir ki,
Dağlıq Qarabağ münafişesində öz-
lərini üçüncü tərəf kimi təqdim edir
və münafişənin birbaşa iştirakçısı
olmadığını bəyan edir. Əgər belə-
dirsə, erməni siyasi elitasının uşaqlarının
Qarabağ müharibəsinə sə-
fərbər edilməsinə nə ad vermək
olur? Brüssel görməse də, AŞ din-
məsə də, Azərbaycanda beşikdəki
uşaq da bilir ki, erməni siyasi rəh-
bərlərinin uşaqlarının səfərbərliyə
alınması və Dağlıq Qarabağa gön-
dərilməsi bu müharibədə Ermenis-
tanın birbaşa iştirakını sübut edən
ən tutarlı dəlillərdəndir. İndi vacibi
odur ki, bütün beynəlxalq qurumlar,
münafişənin həllində maraqlı tərəflər
Ermənistanın bu addımlarını qı-
nasın. İstəsən də, istəməsən də be-
lə çıxır ki, Dağlıq Qarabağda müha-
ribəni qızışdıran demokratiya çəti-
rinin kölgəsindəki məxməri inqilabçı-
lardır.

Baxın görün erməni demokrati-
yasının lideri hansı havada dillən-
sə, siz də hər şeydən keçməlisiniz".
Bu da yeni "demokrat"ın 90-cı illər-
dən gələn "mıatsum" çağırışı. Əgər
Paşinyan kimilər 30 ildə bu ruhda
demokratiya uğrunda "vuruşsalar"
kiçik bir münafişənin yüz illik mü-
haribəyə çevrilməkdən savayı yolu
qalmayacaq.

Bahadır İMANQUİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərinin xüsusi modeli mövcuddur

Dini Qurumlarla İş üzrə
Dövlət Komitəsinin tabeliyində
olan Mənevə Dəyərlərinin
Təbliği Fondu və YAP Gənclər
Birliyinin birgə təşkilatçılığı
ilə "Azərbaycanın dövlət-din
modeli və gənclər" adlı tədbir
keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki,
Yeni Azərbaycan Partiyası-
nın qərarı ilə bu tədbir
tədbirdə dini dəyərlərin qorun-
ması, din-dövlət münasibətlə-
rinin tənzimlənməsi və maa-
rifçilik işinin genişləndirilməsi
istiqamətində müzakirələr
aparıb.

Dini Qurumlarla İş üzrə
Dövlət Komitəsinin şöbə
müdiri Amil Cavadov əsas
ümummilli lider Heydər Əliyev
tərəfindən qoyulan və hazırda
Prezident İlham Əliyev
dövlət-din münasibətləri bar-
də danışır. O, Azərbaycan

canda dövlət-din münasibətlə-
rinin uğurlu tənzimləndiyini,
qanunvericilik bazasının
formalaşdırıldığını diqqətə
cəlb edir. Qeyd edib ki, Azər-
baycanda dini və mədəni
azadlıq təmin olunub, bütün
dinlərin nümayəndələri azad
şəklidə öz ibadət tərzini həya-
tə keçirirlər. Təəssüf ki,
Azərbaycanda mövcud olan
dini əmin-amanlığı pozmağa
cəhd edən qüvvələr var. Am-
ma buna baxmayaraq inanırıq
ki, sağlam düşüncəli vətəndaşlarımız
bu məkrli planların həyata keçirilməsi-
nə imkan verməyəcək, bu
sahədə fəal olacaqlar. Hər bir
Azərbaycan vətəndaşı
uğurlu dövlət-din modelini
qoruyub saxlamalıdır.

Mənevə Dəyərlərinin Təbliği
Fondunun icraçı direktoru
Mehman İsmayilov gənclərlə
aparılan məarifçilik işindən

danışır. O deyib ki, bu istiq-
amətdə bir sıra işlər görü-
lüb və din tarixi, həqiqi inanc
anlayışları ilə bağlı tədbirlər
bundan sonra da davam et-
diriləcək.

Fondun rəhbəri qeyd
edib ki, Azərbaycanda dün-
ya ölkələrinə nümunə göstə-
riləcək dövlət-din münasi-
bətlərinin xüsusi modeli
mövcuddur. Bu modelin əsa-
sında Azərbaycan xalqının
xarakterik xüsusiyyəti kimi
formalaşmış tolerantlıq və
multikulturalizm kimi ülvə də-
yərlər dayanır.

Mənevə Dəyərlərinin Təbliği
Fondunun icraçı direktoru
Mehman İsmayilov qeyd edib ki,
xalqımız milli-mədəni dəyərlərinə,
İslam ənənələrinə hər zaman
hörmətlə, sədaqətlə yanaşır.

Əlbəttə, fanatik ideyaların
təsiri altına düşən vətəndaşlar
dini əməllərinə qoruyaraq
günümüzədək gətirib

Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Bu qanun Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci bəndinə uyğun olaraq əlilliyi olan şəxslər bərasində dövlət siyasətinin əsaslarını və onların hüquqlarının müdafiəsi sahəsində dövlətin vəzifələrini müəyyən edir, əlilliyə səbəb olan risklərin, əlillik əlamətinə görə ayrı-seçkiliyin bütün formalarının aradan qaldırılmasını, əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiyasını, cəmiyyətin həyatında tam həcmdə iştirakını və sosial inteqrasiyasına şərait yaradılmasını, onlara aid olan strategiya və proqramlara dair qərarların qəbulu prosesinə fəal cəlb olunmasını, əlilliyi olan şəxslərin hüquq və azadlıqlarının tam və bərabər səviyyədə həyata keçirilməsini, onların şərafət və ləyaqətinin müdafiəsi sahəsində yaranan münasibətləri tənzimləyir.

1-ci fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. Əsas anlayışlar

1.0. Bu qanunda istifadə olunan anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

1.0.1. əlillik - müxtəlif maneələrlə qarşılaşdığı zaman şəxsin digər şəxslərlə bərabər səviyyədə cəmiyyət həyatında tam və səmərəli iştirakına mane olan sabit fiziki, psixi, əqli və ya hissiyyat pozuntularının olması;

1.0.2. əlilliyi olan şəxs - müxtəlif maneələrlə qarşılaşdığı zaman digər şəxslərlə bərabər səviyyədə cəmiyyət həyatında tam və səmərəli iştirakına mane olan sabit fiziki, psixi, əqli və ya hissiyyat pozuntuları olan şəxs, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaq;

1.0.3. əlilliyə görə ayrı-seçkilik - əlilliliklə bağlı istənilən fərqləmə, istisna və məhdudiyyət tətbiq etmə, o cümlədən bu qanuna uyğun olaraq, müəssisələrə nail olmaq üçün ağlabatan uyğunlaşmadan imtina;

1.0.4. ağlabatan uyğunlaşma - əlilliyi olan şəxslər tərəfindən əsas insan hüquqlarının və azadlıqlarının digərləri ilə bərabər səviyyədə həyata keçirilməsinin təmin olunması məqsədi ilə zəruri və mümkün uyğunlaşma və düzəlişlər edilməsi;

1.0.5. əlilliyin qarşısının alınması - əlilliyin erkən diagnostikası, həmçinin sağlamlığın qorunması tədbirləri, ətraf mühitin ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, sağlam həyat tərzinin və təhlükəsiz əmək şəraitinin təmin edilməsi, istehsalat zədələrinin, peşə xəstəliklərinin yayılmasının qarşısının alınmasını nəzərdə tutan tədbirlər sisteminin həyata keçirilməsi;

1.0.6. əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiyası - əlilliyin aradan qaldırılmasına və ya kompensasiyasına yönəldilmiş tibbi, psixoloji, pedaqoji, idman, sosial-iqtisadi və digər tədbirlər sistemi vasitəsilə əlilliyi olan şəxslərin müstəqilliyinin, fiziki, əqli, məişət, sosial və peşə-əmək qabiliyyətinin tamamilə və ya qismən bərpası;

1.0.7. tibbi reabilitasiya - orqanizmin anadangəlmə, yaxud xəstəlik və ya zədə nəticəsində sonradan pozulmuş funksiyalarının bərpasına və kompensasiyasına yönəldilmiş tibbi tədbirlər sistemi;

1.0.8. peşə-əmək reabilitasiyası - əlilliyi olan şəxsin peşə seçiminə, əvvəlki və ya yeni peşədə əmək qabiliyyətinin qaytarılması məqsədi ilə zəifləmiş, yaxud itirilmiş funksiyasının bərpa edilməsinə və ya onun yeni peşəyə uyğunlaşdırılmasına yönəldilmiş tədbirlər sistemi;

1.0.9. sosial bacarıqların inkişafı - əlilliyi olan şəxsə sosial vərdişlərin mənimsənilməsinə, onlara digər şəxslərlə bərabər cəmiyyətin həyatında müstəqil iştirak etmək üçün imkanların yaradılmasını təmin edən tədbirlər sistemi;

1.0.10. psixoloji-pedaqoji reabilitasiya - əlillik xüsusiyyətinə uyğun olaraq əlilliyi olan şəxsin müxtəlif tədris metodlarından istifadə olunmaqla inklüziv və ya inteqrasiyalı təhsil almasına, ünsiyyət, özünəxidmət və öz davranışına nəzarət qabiliyyətinin bərpasına yönəldilmiş tədbirlər sistemi;

1.0.11. abilitasiya - əlilliyi olan şəxsin mövcud potensialını maksimum inkişaf etdirməklə, sərbəst yaşamaq imkanlarının artırılması;

1.0.12. əlilliyi olan şəxslərə müəssərlik - iş, təhsil, səhiyyə və digər sosial mühitin, ictimai, neqliyyat və kommersiya infrastrukturunun əlilliyi olan şəxslərin xüsusiyyətlərinə uyğunluğu;

1.0.13. ünsiyyət - dillərdən, mətnədən, Brayl əlifbasından, toxunmaqla duyulan ünsiyyətdən, böyük şriftdən, mümkün multimedia vasitələrindən, eləcə də çap materiallarından, audio və video vasitələrdən, adi dildən, qıraətcilərdən, habelə mümkün informasiya-kommunikasiya texnologiyaları da daxil olmaqla, ünsiyyətin gücləndirici və alternativ üsullarından istifadə;

1.0.14. universal dizayn - əşyaların, şəraitin və xidmətlərin adaptasiyası və ya xüsusi dizayn zərurəti olmadan bütün insanlar üçün istifadəyə maksimum dərəcədə yararlı dizaynı;

1.0.15. inklüziv təhsil - əlilliyi olan şəxslərin təhsil müəssisələrində digər şəxslərlə birgə təhsili;

1.0.16. əlilliyi olan şəxslərin qeyri-hökumət təşkilatı - müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən dövlət qeydidiyatına alınmış və əsas fəaliyyəti əlilliyi olan şəxslərin hüquqlarına və maraqlarına xidmət etmək olan ictimai birliklər və fondlar;

1.0.17. əlilliyin müəyyən edilməsi - şəxsin əlilliyinin və reabilitasiya imkanlarının qiymətləndirilməsi.

Maddə 2. Qanunun tətbiq edildiyi şəxslər

Bu qanun Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdə başqa hal nəzərdə tutulmıdırsa, Azərbaycan Respublikasının ərazisində daimi yaşayayan vətəndaşlığı olmayan şəxslərə və əcnəbilərə şamil edilir.

Maddə 3. Əlilliyin müəyyən edilməsi

3.1. Şəxsin əlilliyinin səbəbi, dərəcəsi və müddəti müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən onun əlilliyinin qiymətləndirilməsi keçirildikdən sonra qəbul edilmiş qərar əsasında müəyyən edilir. Əlilliyinin qiymətləndirilməsi qaydasını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən bu bərdə qərarın qəbul edildiyi tarixdən əlilliyi olan şəxs hesab edilir.

3.2. Əlilliyin qiymətləndirilməsi məqsədi ilə tibbi-sosial ekspertiza müayinəsinə göndərilşlərin verilməsi qaydasını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı müəyyən edir.

3.3. Şəxs müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən bu bərdə qərarın qəbul edildiyi tarixdən əlilliyi olan şəxs hesab edilir.

3.4. Əlilliyin müəyyən olunması meyarlarını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı təsdiq edir.

3.5. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı əlilliyi olan şəxslərin vəahid informasiya bazasını yaratmaq məqsə-

di ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının apardığı elektron informasiya ehtiyatlarından istifadə etməklə əlilliyi olan şəxslərin reyestrini elektron formada aparır.

3.6. Əlilliyi olan şəxslərin reyestrinin aparılması qaydasını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı müəyyən edir.

Maddə 4. Əlilliyi olan şəxslərin hüquqi vəziyyətinin əsasları

4.1. Əlilliyi olan şəxslər Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında və digər normativ hüquqi aktlarda, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdə təsbit olunmuş bütün insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarına malikdirlər.

4.2. Əlilliyi olan şəxslərə qarşı ayrı-seçkilik qadağandır və qanunla təqib edilir. Əlilliyi olan şəxslərin faktiki bərabərliyinin sürətiləndirilməsi və ya buna nail olunması üçün zəruri olan konkret tədbirlər ayrı-seçkilik hesab edilmir.

4.3. Əlilliyi olan şəxs özü və ya nümayəndə vəsiyyəti ilə hüquqlarını və qanunla qorunan maraqlarını müdafiə etmək məqsədi ilə inzibati aktdan, inzibati aktın qəbul edilməsindən imtinaədən, inzibati orqanın hərəkət və ya hərəkətsizliyindən "inzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq şikayət edə bilər.

Maddə 5. Əlilliyi olan şəxslər bərasində dövlət siyasətinin əsas prinsipləri

5.0. Əlilliyi olan şəxslər bərasində dövlət siyasətinin əsas prinsipləri aşağıdakılardır:

5.0.1. əlilliyi olan şəxslərin xüsusiyyətlərinə hörmət - əlilliyi olan şəxslərin xüsusiyyətlərinə, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqların inkişaf edən qabiliyyətinə və onların öz fərdiyyətinə saxlamaq hüquqlarına hörmət olunması, onların insan müxtəlifliyinin komponenti və bəşəriyyətin bir hissəsi kimi qəbul edilməsi;

5.0.2. inklüzivlik - əlilliyinin növündən, formasından və ağırlıq dərəcəsindən asılı olmayaraq, yaşadığı yerdə layiqli həyat sürməsi üçün iş, təhsil və digər sosial mühitin və infrastrukturun əlilliyi olan şəxsə müəssərliyinin təmin edilməsi;

5.0.3. inteqrasiya - əlilliyinin növündən, formasından və ağırlıq dərəcəsindən asılı olmayaraq əlilliyi olan şəxslərin digərləri ilə bərabər səviyyədə cəmiyyətin həyatında tam və səmərəli iştirakına şəraitin yaradılması;

5.0.4. bərabərlik - əlilliyi olan şəxslərin xidmətlərdən faydalanması və istifadəsi üçün bərabər şərtlərin və imkanların yaradılması;

5.0.5. əlillik əlamətinə görə ayrı-seçkiliyə yol verilməməsi - əlilliyi olan şəxslərin digərləri ilə qanunla bərabər səviyyədə müdafiə olunmaq və ondan bərabər istifadə etmək hüquqlarının təsbit və təmin edilməsi, əlilliklə bağlı istənilən fərqləmə, istisna və məhdudiyyət tətbiqindən imtina olunması.

Maddə 6. Əlilliyi olan şəxslərlə bağlı dövlət təminatları

6.1. Dövlət əlillik əlamətinə görə hər hansı ayrı-seçkiliyə yol vermədən əlilliyi olan şəxslərə cəmiyyət həyatının bütün sahələrində iştirak etmək üçün digər şəxslərlə bərabər imkanlar, öz fərdi qabiliyyətlərinə və maraqlarına uyğun həyat sürməsi üçün lazımi şərait yaradılmasına, əlilliyə səbəb olan risklərin aradan qaldırılmasına və ya azaldılmasına, əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiyasına və hərtərəfli inkişafına təminat verir.

6.2. Dövlət əlilliyi olan şəxslərin təhsil alması və peşə hazırlığı keçməsi üçün lazımi şərait yaradılmasına, o cümlədən ünsiyyət formalarından istifadənin mənimsənilməsinə və əlilliyi olan şəxslərin təhsilinin "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, onlar üçün uyğun dildə və üsullarla həyata keçirilməsinə təminat verir.

6.3. Dövlət əlilliyi olan şəxslərin işgəncələrə və digər qəddar, qeyri-insani və ya ləyaqəti alçaldan rəftar və cəzalara məruz qalmamasına, onların yaşayış yerində və yaşayış yerindən kənarda istismarın, zorakılığın, təhqirin bütün formalarından müdafiəsinə, şəxsi həyatının toxunulmazlığına təminat verir.

6.4. Əlilliyi olan şəxslərin hüquq və qanuni mənafələrini inzibati qaydada və məhkəmə qaydasında müdafiə etmək hüququ vardır.

6.5. Dövlət əlilliyi olan şəxslərin qeyri-hökumət təşkilatlarına bu qanunla müəyyən edilmiş hüquqlarını həyata keçirmək üçün şərait yaradılmasına təminat verir.

Maddə 7. İctimai maarifləndirmə

7.0. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları əlilliliklə bağlı məsələlərə dair cəmiyyətin ümumi maariflənmə səviyyəsini yüksəltmək, əlilliyi olan şəxslərin hüquq və ləyaqətinə hörmət olunmasını möhkəmləndirmək, onların potensial imkan və qabiliyyətlərini təbliğ etmək məqsədi ilə aşağıdakı istiqamətlərdə tədbirlər həyata keçirirlər:

7.0.1. əlilliyi olan şəxslərə hörmətlə yanaşmanın tərbiyə olunması;

7.0.2. əlilliyi olan şəxslər haqqında müsbət təsəvvürlərin təşviqi;

7.0.3. əlilliyi olan şəxslərin peşə vərdişlərinin və qabiliyyətlərinin tanınmasına köməklik göstərilməsi;

7.0.4. təhsilin bütün pillələrində, o cümlədən erkən yaşlardan başlayaraq uşaqlarda əlilliyi olan şəxslərin hüquqlarına hörmət edilməsinin tərbiyə olunması;

7.0.5. əlilliyi olan şəxslərə və onların hüquqlarına həsr edilən təbriyəvi-tanişlıq proqramlarının inkişaf etdirilməsi.

2-ci fəsil

ƏLİLLİYİ OLAN ŞƏXSŁƏRİN REABİLİTASIYASI, ABİLİTASIYASI VƏ İNKİŞAFI

Maddə 8. Sağlam həyat tərzinin təmin edilməsi

8.1. Dövlət əlilliyin qarşısını almaq məqsədi ilə cəmiyyətin əsas nailiyyəti kimi sağlam həyat tərzinin təbliğini təmin edir.

8.2. İnsanların fiziki və ruhi sağlamlığının mühafizəsi, onların fəal uzunömürlüyünün artırılması, tibbi yardımın təminatı "Əhəlinin sağlamlığının qorunması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

8.3. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş tibbi xidmət növləri istisna olmaqla, dövlət tibb müəssisələrində əlilliyi olan şəxslər üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının göndərişi ilə tibbi xidmət dövlət büdcəsi hesabına həyata keçirilir.

8.4. Əlilliyi olan şəxslərin bədən tərbiyəsi və idman sahəsində təminatları "Bədən tərbiyəsi və idman haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilir.

Maddə 9. Uşaqlar arasında sağlamlıq üzrə profilaktik tədbirlər

9.1. Uşaqlarda əqli inkişafın gizli qüsurlarını, hiss üzvlərini, hərəkət sisteminin pozulmalarını erkən aşkar etmək, onların sağlamlıq vəziyyətini dinamik müşahidə etmək və sağlamlıq imkanlarının məhdudluğu səviyyəsini azaltmaq məqsədi ilə "Uşaqların icbari dispanserizasiyası haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada icbari dispanserizasiyası həyata keçirilir.

9.2. Səhətinədə fiziki, yaxud əqli inkişafında hər hansı pozulma riski və ya həli olan uşaqlara dövlət tərəfindən lazımi tibbi, pedaqoji, psixoloji, hüquqi, sosial və digər yardım göstərilir. Bu cür yardımın metodları, forması, həcmi və müddəti bu qanunun 11-ci maddəsinə uyğun olaraq tərtib edilmiş Fərdi Reabilitasiya Proqramı ilə müəyyən edilir.

Maddə 10. Əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiyası və abilitasiyası

10.1. Dövlət əlilliyi olan şəxslərə maksimum müstəqilliyə, fiziki, əqli, sosial və peşəkar qabiliyyətlərə nail olmaq və bunları qoruyub saxlamaq imkanı verir.

10.2. Əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiyası bu qanunun 11-ci maddəsinə uyğun tərtib edilmiş Fərdi Reabilitasiya Proqramı əsasında müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təmin edilir.

10.3. Əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiyası və inkişafı onların Fərdi Reabilitasiya Proqramına uyğun olaraq yaşayış yerində (Fərdi Reabilitasiya Proqramına uyğun olaraq reabilitasiya zərurəti olan digər ərazidə), iş yerində, təhsil aldığı yerlərdə, reabilitasiya müəssisələrində və digər reabilitasiya subyektlərində həyata keçirilir.

10.4. Dövlət reabilitasiya müəssisələrindəin təşkil və fəaliyyəti qaydasını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı müəyyən edir.

10.5. Özəl və bələdiyyə reabilitasiya subyektləri üçün standartlar müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təsdiq edilir.

10.6. Əlilliyi olan şəxslərin abilitasiyası müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qaydada müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən həyata keçirilir.

Maddə 11. Fərdi Reabilitasiya Proqramı

11.1. Əlilliyi olan şəxslərin tibbi, peşə-əmək, psixoloji-pedaqoji reabilitasiyası və sosial bacarıqların inkişafı məqsədi ilə Fərdi Reabilitasiya Proqramı tərtib olunur.

11.2. Fərdi Reabilitasiya Proqramının hazırlanması, təsdiq edilməsi və həyata keçirilməsi qaydasını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı müəyyən edir.

11.3. Fərdi Reabilitasiya Proqramı əlilliyi olan şəxsin və (və ya) onun qanuni nümayəndəsinin iştirakı ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.

11.4. Uşaqların erkən, habelə sonrakı yaş dövrlərində sosial-psixoloji qiymətləndirilməsinin aparılması, inkişaf xüsusiyyətlərini aşkarlamaqla, sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqlara və onların qanuni nümayəndələrinə zəruri məsləhətlərin verilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən həyata keçirilir. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının işində sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqların qanuni nümayəndəsinin iştirakı təmin edilir.

11.5. Dövlət müəssisələri, idarələri və təşkilatları Fərdi Reabilitasiya Proqramının icrasını təmin etməlidirlər.

3-cü fəsil

ƏLİLLİYİ OLAN ŞƏXSŁƏR

ÜÇÜN MÜYƏSSƏRLİK

Maddə 12. Müəssərlik üçün şərait yaradılması

Dövlət əlilliyi olan şəxslərə müstəqil həyat tərzı keçirmək və həyatın bütün aspektlərində hərtərəfli iştirak etmək imkanının yaradılması üçün, onların digərləri ilə bərabər səviyyədə fiziki mühit, neqliyyat, informasiya və rabitədən, o cümlədən informasiya-kommunikasiya texnologiyaları və sistemlərdən, əhaliyə açıq olan və ya təqdim olunan digər obyekt və xidmətlərdən istifadəsinin təmin olunması üçün zəruri tədbirlər görür.

Maddə 13. İnfrastruktur obyektlərinin layihələndirilməsi və tikintisi zamanı əlilliyi olan şəxslərin tələbatının nəzərə alınması

13.1. Azərbaycan Respublikasının ərazisində və yaşayış məntəqələrində infrastruktur obyektlərinin Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinə uyğun olaraq layihələndirilməsi və tikintisi zamanı universal dizayn əsasında bu obyektlərin əlilliyi olan şəxslərə maneəsiz müəssər olması, onların infrastrukturundan sərbəst istifadə etməsi üçün ağlabatan uyğunlaşma təmin edilir.

13.2. Universal dizaynla bağlı tikinti texniki normaları Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinə uyğun olaraq hazırlanan şəhərsalma və tikintiyə dair normativ sənədlərdə nəzərdə tutulur.

13.3. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı bu qanunun 13.2-ci maddəsində göstərilən universal dizaynla bağlı tikinti texniki normalarının hazırlanmasında "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Qanununa uyğun olaraq iştirak edir.

13.4. "Yol hərəkəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq təşkil edilən parklanma yerlərinin 5 faizi (bir parklanma yerindən az olmayaraq) əlilliyi olan şəxslər üçün ayrılır. Əlilliyi olan şəxslər üçün ayrılan parklanma yerlərində yalnız əli avtomobil nişanı ilə nişanlanmış neqliyyat vasitələri dura bilər.

Maddə 14. İnfrastruktur obyektlərinin əlilliyi olan şəxslərin istifadəsi üçün uyğunlaşdırılması

14.1. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, müəssisələr və təşkilatlar tabeliklərində olan yol-neqliyyat, rabitə, informasiya, mədəniyyət, məişət və digər sosial infrastruktur obyektlərini əlilliyi olan şəxslərin istifadəsi üçün ağlabatan uyğunlaşdırırlar.

14.2. Bu qanunun 14.1-ci maddəsində göstərilən infrastruktur obyektlərini əlilliyi olan şəxslərin istifadəsi üçün ağlabatan uyğunlaşdırılması qaydasını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı müəyyən edir.

Maddə 15. Yaşayış binalarının əlilliyi olan şəxslərin istifadəsi üçün uyğunlaşdırılması

15.1. Yaşayış binaları, pilləkənlər, pilləkən qəfəsləri, çıxış və girişlər, dəhlizlər, açıq keçidlər, rampalar, liftlər, əlilliyi olan şəxslərin yaşadığıları mənzillərin giriş qapıları əlilliyi olan şəxslərin rahat və təhlükəsiz hərəkəti üçün ağlabatan uyğunlaşdırılır.

15.2. Bu qanunun 15.1-ci maddəsində göstərilən obyektlərin əlilliyi olan şəxslər üçün ağlabatan uyğunlaşdırılması həmin obyektlərin sifarişçisi tərəfindən həyata keçirilir.

15.3. İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində əlilliyi olan şəxslər istisna olmaqla, əlilliyi olan şəxslərin yaşadığıları fərdi evlərin onlar üçün uyğunlaşdırılması onların vəsaiti hesabına təmin edilir.

15.4. İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində əlilliyi olan şəxslər üçün onların yaşadığı fərdi evlərin uyğunlaşdırılması ilə bağlı xərclər təşqirkar hüquqi və fiziki şəxslər, dövlət orqanları tərəfindən ödənilir. Həmin xərclərin minimum məbləği müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.

Maddə 16. Mədəniyyət və idman obyektlərinin əlilliyi olan şəxslərə müəssərliyinin təmin edilməsi

16.1. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları mədəniyyət müəssisələrini və idman qurğularını əlilliyi olan şəxslərə müəssər olması üçün lazımi şəraiti təmin edir.

16.2. Əlilliyi olan şəxslərin "Mədəniyyət haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, mədəniyyət müəssisələri tərəfindən göstərilən xidmətlərdən güzəştli istifadəsi təmin edilir.

16.3. Əlilliyi olan şəxslər "Bədən tərbiyəsi və idman haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, dövlət və bələdiyyə bədən tərbiyəsi-idman təşkilatlarının bədən tərbiyəsi-idman xidmətlərindən pulsuz və güzəştli şərtlərlə istifadə edə bilər.

Maddə 17. İnfrastruktur obyektlərinin və yaşayış binalarının əlilliyi olan şəxslərə müəssər olmasına dövlət nəzarəti

İnfrastruktur obyektlərinin və yaşayış binalarının layihələndirilməsi və tikintisi zamanı əlilliyi olan şəxslərin tələbatının nəzərə alınmasına, istismarda olan infrastruktur obyektlərinin və yaşayış binalarının əlilliyi olan şəxslərin istifadəsi üçün ağlabatan uyğunlaşdırılmasına müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada müvafiq icra hakimiyyəti orqanı nəzarət edir.

4-cü fəsil

ƏLİLLİYİ OLAN ŞƏXSŁƏRİN TƏHSİLİ

Maddə 18. Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların məktəbəqədər və məktəbdənkənər təlim və tərbiyəsi

18.1. Sağlamlıq imkanları məhdud məktəbəqədər yaşlı uşaqların təlim və tərbiyəsi bu qanunun 11-ci maddəsinə əsasən təsdiq edilmiş Fərdi Reabilitasiya Proqramına uyğun olaraq, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar üçün dövlət, bələdiyyə və özəl xüsusi məktəbəqədər təhsil müəssisələrində və ya inklüziv prinsiplərinə əsasən digər məktəbəqədər təhsil müəssisələrində həyata keçirilir.

18.2. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların təlim və tərbiyəsi "Məktəbəqədər təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

18.3. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları sağlamlıq imkanları məhdud uşaqları hərtərəfli və əhəngdar inkişaf etdirmək, əməyə, elmə, texnikaya, incəsənətə və idmana cəlb etmək, onlarda ictimai fəallıq oyatmaq məqsədi ilə onların məktəbdənkənər tərbiyəsi üçün lazımi şəraitin yaradılmasını təmin edir.

Maddə 19. Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların stasionar müəssisələrdə olduqları dövrədə təlim və tərbiyəsi

19.1. Stasionar müəlicə-profilaktika və ya reabilitasiya müəssisələrində müəlicə kursu keçən sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların həmin müəssisələrdə olduqları dövrədə fəsiləşiz təhsilini təmin etmək üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən dərş məşğələləri təşkil olunur.

19.2. Stasionar müəlicə-profilaktika və ya reabilitasiya müəssisələrində dərş məşğələlərinin təşkilı qaydasını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı müəyyən edir.

Maddə 20. Əlilliyi olan şəxslərin təhsili və peşə hazırlığı

20.1. Əlilliyi olan şəxslərin təhsili və peşə hazırlığı Azərbaycan Respublikasının "Təhsil haqqında" və "Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında" qanunları ilə tənzimlənir.

20.2. Əlilliyi olan şəxslərin təhsili və peşə hazırlığı xüsusi və (və ya) inklüziv təhsil formasında, xüsusi təhsil proqramları və fərdi təhsil planı əsasında həyata keçirilir. Xüsusi şərait yaradıladdan əlilliyi olan şəxslərin təhsil almasında çətinliklər yaranan hallarda onların təhsili evdə təhsil, fərdi təhsil və distant təhsil formasında həyata keçirilir.

20.3. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanında işəxtaran kimi qeydiyyatda alınmış və 18 yaşı tamam olmuş əlilliyi olan şəxslərin peşə hazırlığı və əlavə təhsili həmin orqanın göndərişi əsasında bu qanunun 11-ci maddəsinə əsasən təsdiq olunmuş Fərdi Reabilitasiya Proqramına uyğun olaraq təhsil müəssisələrində, o cümlədən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının tədris mərkəzlərində təmin edilir.

20.4. Əlilliyi olan şəxslər dövlət təhsil müəssisələrində təhsil və peşə hazırlığı üçün zəruri olan tədris vəsaiti və texniki ləvazimatla, o cümlədən fərdi tələbatı nəzərə alan vasitələrlə dövlət hesabına təmin edilir.

20.5. Dövlət əlilliyi olan şəxslərin təhsili və peşə hazırlığı üçün pedaqoji kadrların, psixoloqların, sosial işçilərin və digər mütəxəssislərin hazırl

Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Əvvəlki 4-cü səh.

27.0.1. əlilliyi olan şəxslərin əlilliliklə bağlı ehtiyaclarının ödənilməsi üçün köməklik göstərir;
27.0.2. əlilliyi olan şəxslərin sosial müdafiə və yoxsulluğun azaldılması üzrə dövlət proqramlarından istifadə etmək imkanlarını təmin edir.

Maddə 28. Əlilliyi olan şəxslərin sosial təminatı

28.1. Əlilliyi olan şəxslərə əmək pensiyasının təyin edilməsi şərtləri və qaydası “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilir.
28.2. Əlilliyi olan şəxslərə sosial müavinət təyin edilməsi şərtləri və qaydası “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilir.
28.3. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş hallarda əlilliyi olan şəxslərə təqaüd verilir.

Maddə 29. Əlilliyi olan şəxslərin tibbi təminatı

Əlilliyi olan şəxslər müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qaydada dərman preparatları, tibbi xidmət, ölkə hüddudları daxilində sanatoriya-kurort müalicəsi, həmçinin protez-ortopediya məmulatları, diş protezləri (qiymətli metallardan hazırlanan protezlər istisna olmaqla) ilə təmin olunurlar.

Maddə 30. Əlilliyi olan şəxslərə reabilitasiya vasitələrini verilməsi

30.1. Əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiya vasitələri ilə təmin edilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təsdiq etdiyi reabilitasiya vasitələrinin növlərinin siyahısına əsasən dövlət büdcəsi hesabına həyata keçirilir.
30.2. Əlilliyi olan şəxslərin bu qanunun 30.1-ci maddəsində göstərilən reabilitasiya vasitələri ilə təmin edilməsi şərtləri və qaydası müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən olunur.

30.3. Bu qanunun 30.1-ci maddəsində göstərilən reabilitasiya vasitələrinin texniki normativ hüquqi aktlara uyğunluğuna nəzarət və onların əlilliyi olan şəxslərə yaşayış yeri üzrə verilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən həyata keçirilir.

Maddə 31. Əlilliyi olan şəxslərin mənzil təminatı

31.1. Əlilliyi olan şəxsin yaşayış sahəsinə ehtiyacı olan hesab edilməsinin əsasları və yaşayış sahəsinə ehtiyacı olan qismində uçota alınması qaydaları Azərbaycan Respublikasının Mənzil Məcəlləsi ilə müəyyən edilir.
31.2. Yaşayış sahəsinə ehtiyacı olan şəxs qismində uçota alınmış əlilliyi olan şəxs vəfat etdiyi halda həmin uçot onun ailə üzvləri üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada saxlanılır.

Maddə 32. Əlilliyi olan şəxslərə sosial xidmət göstərilməsi

32.1. Əlilliyi olan şəxslərə sosial xidmət göstərilməsi qaydası və şərtləri “Sosial xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.
32.2. Əlilliyi olan şəxslərin sosial xidmət müəssisələrində olması onların öz hüquqlarını və azadlıqlarını həyata keçirmək imkanını təmin edir və şəxsiyyətin tələbatını maksimum ödənilməsinə kömək göstərir.
32.3. Sosial xidmət müəssisələrində yaşayan valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar yetkinlik yaşına

na çatdıqda, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının rəyəinə əsasən özlərinə xidmət edə və müstəqil yaşaya bilərlərsə, növbədənəknar mənzil almaq hüququna malikdirlər.

7-ci fəsil

ƏLİLLİYİ OLAN ŞƏXSƏLƏRİN SİYASİ HƏYATDA VƏ ƏDALƏT MÜHAKİMƏSİNDƏ İŞTİRAKI

Maddə 33. Siyasi və ictimai həyatda iştirak

33.1. Əlilliyi olan şəxslərin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 56-cı maddəsinə və Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsinə uyğun olaraq, dövlət orqanlarına seçmək və seçilmək, habelə referendumda iştirak etmək hüququ vardır.

33.2. Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsinə uyğun olaraq, seçkilərin (referendumun) təşkili və keçirilməsi zamanı səs vermək üçün xüsusi şəraitin yaradılması tələb olunan əlilliyi olan şəxslərin seçkilərdə (referendumda) iştirakı üçün bütün imkanlar yaradılır.

33.3. Siyasi partiyaların, qeyri-hökumət təşkilatlarının, həmkarlar ittifaqlarının nizamnamələri həmin təşkilatların fəaliyyətində əlilliyi olan şəxslərin iştirakını məhdudlaşdırmamalıdır.

33.4. Əlilliyi olan şəxslərin qeyri-hökumət təşkilatı “Qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai birliklər və fondlar) haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq yaradılır.

Maddə 34. Əlilliyi olan şəxslərin ədalət mühakiməsində təminatı

İnzibati icraatda və məhkəmə icraatında iştirak edən və ixtisaslaşmış vasitəçilərin köməyinə ehtiyacı olan əlilliyi olan şəxslər ixtisaslaşmış vasitəçilərin (qiraətçilərin və peşakar surdo tərcüməçiləri) xidmətləri ilə təmin edirlir.

8-ci fəsil

YEKUN MÜDDƏALAR

Maddə 35. Əlilliyi olan şəxslərin hüquqlarının həyata keçirilməsi ilə bağlı tədbirlərin müvafiqşəxslərə

35.1. Əlilliyi olan şəxslərin hüquqlarının həyata keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər dövlət, yerli özünüidaretmə orqanları və qanunda nəzərdə tutulmuş digər mənbələr hesabına maliyyələşdirilir.
35.2. Dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan tədbirlərin maliyyələşdirilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına ayrılan büdcə təxsisatları daxilində həyata keçirilir.

Maddə 36. Statistika və məlumatların toplanılması

36.1. Əlilliliklə bağlı məlumatların, o cümlədən ilkin statistik məlumatların toplanılması müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən həyata keçirilir.
36.2. Əlilliliklə bağlı məlumatların toplanılması, saxlanması, istifadəsi və yayılması zamanı insan və vətəndaş hüquqları və azadlıqlarının müdafiəsinə dair qəbul edilmiş beynəlxalq normalara, “Fərdi məlumatlar haqqında”, “Rəsmi statistika haqqında”, “Informasiya əldə etmək haqqında” və “Məlumat azadlığı haqqında” Azərbaycan Respublikası qanunlarının tələblərinə əməl edilməlidir.

36.3. Bu qanunun 36-cı maddəsinə uyğun olaraq toplanılmış məlumatlardan əlilliyi olan şəxslərin hüquqla

rının həyata keçirilməsi zamanı qarşılaşdıqları maneələrin müəyyən edilməsi və aradan qaldırılması üçün istifadə edilir.

36.4. Əlilliliklə bağlı fərdi məlumatların mühafizəsinin təmin olunması qanunla müəyyən edilmiş məsuliyyətə səbəb olur.

Maddə 37. Beynəlxalq əməkdaşlıq

Dövlət beynəlxalq əməkdaşlığın, o cümlədən beynəlxalq inkişaf proqramlarının əlilliyi olan şəxsləri əhatə etməsi və onlar üçün müəssər olması, beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində informasiya, təcrübə və qabaqcıl layihələrin mübadiləsi yolu ilə mövcud imkanların genişləndirilməsi, tədqiqat sahəsində əməkdaşlığa yardım göstərilməsi istiqamətində zəruri və effektiv tədbirlər həyata keçirir.

Maddə 38. Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları sahəsində dövlət monitorinqi

38.1. Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları sahəsində dövlət monitorinqinin məqsədi bu sahədə dövlət siyasətinin həyata keçirilməsinin cari vəziyyətinin öyrənilməsi, çatışmazlıqların və həyata keçiriləcək dövlət siyasəti istiqamətlərinin və tədbirlərin müəyyən edilməsidir.

38.2. Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları sahəsində dövlət monitorinqi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qaydada müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən həyata keçirilir.

38.3. Əlilliyi olan şəxslər və onları təmsil edən ixtisaslaşmış qeyri-hökumət təşkilatları əlilliyi olan şəxslərin hüquqları sahəsində dövlət monitorinqi prosesində iştirak edə bilərlər.

Maddə 39. Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu qanunun tələblərinin pozulmasına təqsirkar olan şəxslər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə və Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinə uyğun məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 40. Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu qanun qüvvəyə mindiyi gündən “Əlilliyin və uşaqların sağlamlıq imkanları məhdudluğunun qarşısının alınması, ellillərin və sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların reabilitasiyası və sosial müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 1992-ci il 25 avqust tarixli 284 nömrəli Qanunu (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1992, № 16, maddə 697; 1994, № 15, maddə 176; 1995, № 17-18, maddə 285; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 2, maddə 81, № 4, maddə 305, № 5, maddələr 356, 378, № 6, maddə 452; 1998, № 1, maddə 16; 1999, № 4, maddə 217, № 7, maddə 395; 2001, № 3, maddə 145, № 12, maddələr 731, 736; 2002, № 5, maddələr 244, 246, № 12, maddə 706; 2004, № 4, maddə 202, № 7, maddə 507, № 8, maddə 596; 2005, № 8, maddə 684; 2007, № 5, maddə 401; 2008, № 7, maddə 602; 2010, № 3, maddə 171, № 4, maddə 275, № 11, maddə 949; 2011, № 2, maddə 71, № 4, maddə 260, № 10, maddə 882) ləğv edilir.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 31 may 2018-ci il

“Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 31 may tarixli 1153-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 31 may tarixli 1153-VQ nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

- Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
 - beş ay müddətində:
 - Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;
 - Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;
 - həmin qanunun 3.1-ci maddəsinin ikinci cümləsinə uyğun olaraq, əlilliyin qiymətləndirilməsi qaydasını Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla təsdiq etsin;
 - həmin qanunun 3.2-ci maddəsinə uyğun olaraq, əlilliyin qiymətləndirilməsi məqsədi ilə tibbi-sosial ekspertiza müayinəsinə göndərilərən verilməsi qaydasını təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;
 - həmin qanunun 3.4-cü maddəsinə uyğun olaraq, əlilliyin müəyyən olunması meyarlarını Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla təsdiq etsin;
 - həmin qanunun 3.6-cı maddəsinə uyğun olaraq, əlilliyi olan şəxslərin reyestrinin aparılması qaydasını təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;
 - həmin qanunun 8.3-cü maddəsinə uyğun olaraq, dövlət tibb müəssisələrində əlilliyi olan şəxslər üçün dövlət büdcəsi hesabına həyata keçiriləməyən tibbi xidmətlərin növlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla təsdiq etsin;
 - həmin qanunun 10.4-cü maddəsinə uyğun olaraq, dövlət reabilitasiya müəssisələrinin təşkili və fəaliyyəti qaydasını Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla təsdiq etsin;
 - həmin qanunun 10.5-ci maddəsinə uyğun olaraq, özəl və bələdiyyə reabilitasiya subyektləri üçün standartları təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;
 - həmin qanunun 11.2-ci maddəsinə uyğun olaraq, Fərdi Reabilitasiya Proqramının hazırlanması, təsdiq edilməsi və həyata keçirilməsi qaydasını təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;
 - həmin qanunun 14.2-ci maddəsinə uyğun olaraq, infrastruktur obyektlərinin əlilliyi olan şəxslərin istifadəsi üçün aqlabatan uyğunlaşdırılması qaydasını Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla təsdiq etsin;
 - həmin qanunun 15.4-cü maddəsinə uyğun olaraq, istehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəliklə

“Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 15-ci və 20-ci bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

“Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009, № 2, maddə 58; 2010, № 3, maddə 178, № 4, maddə 276; 2011, № 12, maddə 1104; 2013, № 11, maddə 1274; 2014, № 2, maddə 81, № 10, maddə 1159, № 11, maddə 1361; 2015, № 11, maddə 1294; 2016, № 3, maddə 413; 2017, № 5, maddələr 696, 711, № 7, maddə 1295; 2017, № 11, maddə 1959) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- 6.1.1-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
 - “6.1.1. kredit təşkilatları, lizinq xidmətləri göstərən hüquqi şəxslər, investisiya şirkətləri, investisiya fondları və bu fondların idarəçiləri, sigortacı, təkrarsigortacı və sigorta vasitəçiləri, pul vəsaitlərinin köçürülməsi ilə məşğul olan poçt xidməti göstərən müəssisələr, lotereya və idman mərc oynurları təşkilatçıları, valyuta mübadiləsi fəaliyyətinə lisenziya almış şəxslər üçün - müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum).”;
- Aşağıdakı məzmununda 17.3-1-ci maddə əlavə edilsin:
 - “6.1.1-1. lombardlar və daşınmaz əmlakın alqı-satqısı üzrə vasitəçilik xidmətləri göstərən fiziki və ya hüquqi şəxslər üçün - maliyyə monitorinqi orqanı.”;
- Aşağıdakı məzmununda 17.3-1-ci maddə əlavə edilsin:
 - “17.3-1. Maliyyə monitorinqi orqanı bu qanunun 17.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş məqsədlər üçün nəzarət orqanlarını və müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) informasiya resurslarından onlayn istifadə etmək məlumat almaq hüququna malikdir. Maliyyə monitorinqi orqanının həmin informasiya resurslarından istifadəyə buraxılış dərəcəsinin (alınan məlumatların dairəsinin) müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) müəyyən edir.”;
- Aşağıdakı məzmununda 17-1-ci maddə əlavə edilsin:

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 iyun 2018-ci il

“Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 12 iyun tarixli 1185-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi və “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 23 fevral tarixli 66 nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 12 iyun tarixli 1185-VQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

- Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
 - Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;
 - Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin qanuna uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;
 - “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını nəzarətə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;
 - həmin qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.
 - “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 23 fevral tarixli 66 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009, № 2, maddə 79; 2010, № 2, maddə 80, № 3, maddə 192, № 8, maddə 725; 2014, № 7, maddə 813, № 9, maddə 1027, № 10, maddə 1195; 2015, № 2, maddə 123; 2016, № 3, maddə 443, № 9, maddə 1480; Azər

baycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 7 may tarixli 45 nömrəli Fərmanı) 4-cü hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- 4.1-ci bənddə “17.1-ci və 17.7-ci” sözləri “6.1.1-ci, 17.1-ci maddələrində, 17.3-1-ci maddəsinin birinci və ikinci cümlələrində, 17.7-ci, 17.1.1-ci və 17.1.1.2-ci” sözləri ilə əvəz edilsin;
- 4.3-cü bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:
 - həmin qanunun 1.0.5-ci və 17.1-ci maddələrində “qurum” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Monitorinqi Xidməti nəzərdə tutulur.”;
 - aşağıdakı məzmununda 4.3-1-ci bənd əlavə edilsin:
 - həmin qanunun 6.1.1-ci maddəsində “orqan (qurum)” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası nəzərdə tutulur.”;
 - 4.10-cu bəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergüli işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 4.11-ci və 4.12-ci bəndlər əlavə edilsin:
 - həmin qanunun 17.3-1-ci maddəsinin birinci cümləsində “orqan (qurum)” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Mədəniiyyət Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti və Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi nəzərdə tutulur;
 - həmin qanunun 17.3-1-ci maddəsinin ikinci cümləsində “orqan (qurum)” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti nəzərdə tutulur.”;

3. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına tövsiyə edilsin ki, “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 iyl 2018-ci il

Bakı şəhəri, 18 iyul 2018-ci il

“Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 21-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

“Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununda (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1992, № 1, maddə 1; 1995, № 17-18, maddə 282; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1998, № 7, maddə 444; 2004, № 2, maddə 57, № 4, maddə 199; 2008, № 10, maddə 886; 2011, № 2, maddə 71; 2013, № 2, maddə 95; 2016, № 1, maddələr 14, 19; 2017, № 4, maddə 518) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 2-ci maddənin birinci hissəsində “Ali Sovetinin” sözləri “Milli Məclisinin” sözləri ilə əvəz edilsin.

2. 5-ci maddənin 1-ci bəndi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“1) Azərbaycan Respublikasının öz quru ərazisinə və daxili sularına bitişik və onun suverenliyi altında olan dəniz zolağı (səthi, dib, təki, üzərindəki hava məkanı). Ərazi sularının eni Xəzər dənizinin hüquqi statusuna dair beynəlxalq müqavilə ilə müəyyən olunur;;”

3. 9-cu maddə üzrə:

3.1. birinci hissə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Demir yolu və avtomobil nəqliyyatı vasitələri Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədini yalnız dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrindən keçə bilər. Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrinin sayı, yerləşdiyi ərazi, həmin məntəqələrdə işin təşkili və əlaqələndirilməsi qaydalan müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir. Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrində sərhəd nəzarəti məntəqələri və gömrük idarələri (postları) yaradılır..”

3.2. aşağıdakı məzmununda ikinci hissə əlavə edilsin:

“Dəniz, çay, hava nəqliyyatı vasitələrinin Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədindən keçməsinin hüquqi əsasları bu qanunla müəyyən edilir.”.

4. 10-cu maddənin birinci hissəsində “sərhəd qoşunlarının nəzarət-buraxılış məntəqələri və gömrük idarələri (postları)” sözləri “Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələri” sözləri ilə əvəz edilsin.

5. 11-ci maddə üzrə:

5.1. birinci hissənin ikinci cümləsi ləğv edilsin;

5.2. ikinci hissədə “qoşunların nəzarət-buraxılış” sözləri “nəzarət” sözü ilə əvəz edilsin.

6. 12-ci maddə üzrə:

6.1. birinci və üçüncü hissələrdə “sərhəd qoşunları” sözləri “sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin;

6.2. ikinci hissənin birinci və ikinci cümlələrində “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

6.3. beşinci hissədə “Azərbaycan Respublikası dövlət sərhədinin” sözləri “Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədindən” sözləri ilə əvəz edilsin.

7. 18-ci maddənin ikinci hissəsində “sərhəd qoşunları” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı” sözləri ilə əvəz edilsin.

8. 21-ci maddə üzrə:

8.1. birinci hissədə “sərhəd qoşunlarının” sözləri “öz” sözü ilə əvəz edilsin;

8.2. ikinci hissədə “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin.

9. 22-ci maddənin dördüncü hissəsinin ikinci cümləsində “sərhəd qoşunlarının” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının” sözləri ilə əvəz edilsin.

10. 23-cü maddədə “gəmilərin” sözü “üzmə vasitələrinin” sözləri ilə əvəz edilsin.

11. 24-cü maddə üzrə:

11.1. 5-ci bənddə:

11.1.1. birinci abzasın birinci cümləsində “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə, ikinci cümləsində “sərhəd qoşunları” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı” sözləri ilə əvəz edilsin;

11.1.2. ikinci abzasda “sərhəd qoşunları bölmələrinə” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarına” sözləri ilə əvəz edilsin;

11.2. 14-cü bəndin birinci cümləsində “sərhəd qoşunları” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı” sözləri ilə, ikinci cümləsində “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

11.3. 15-ci bənddə birinci halda “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə, ikinci halda “sərhəd qoşunlarının” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının” sözləri ilə əvəz edilsin.

12. 25-ci maddə üzrə:

12.1. 1-ci bənddə “sərhəd qoşunları” sözləri “sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin;

12.2. aşağıdakı məzmununda 1-1-ci bənd əlavə edilsin:

“1-1) Xəzər dənizinin Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində sərhəd mühafizə orqanları tərəfindən sərhədboyu rejim təmin olunur;;”

12.3. 2-ci bənddə:

12.3.1. birinci abzas aşağıdakı redaksiyada verilsin: “Azərbaycan Respublikasının Ticarət Gəmiçiliyi Məcləsinə uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanında qeydiyyatla alınmış baliqçılıq, ovçuluq, elmi-tədqiqat, idman gəmiləri, mühərrikli və mühərriksiz digər üzmə vasitələri

tələri sərhədboyu zonanın, habelə dəniz sahilinə bitişik inzibati ərazi vahidlərinin ərazisində olduqda, sərhəd mühafizə orqanlarının ən yaxın bölməsində də qeydiyyata alınmalıdır. Sərhəd mühafizə orqanları tərəfindən üzmə vasitələrinə “Üzmə vasitəsinin qeydiyyatı vəsiqəsi” verilir;;”

12.3.2. ikinci abzasda “gəmilər” sözü “üzmə vasitələri” sözləri ilə, “yanalma” sözü “yanalma-dayanma” sözləri ilə əvəz edilsin;

12.3.3. üçüncü abzasda “gəmilərin” sözü “üzmə vasitələrinin” sözləri ilə əvəz edilsin;

12.3.4. aşağıdakı məzmununda dördüncü abzas əlavə edilsin:

“bu bənddə nəzərdə tutulmuş tələblər Hərbi-Dəniz Qüvvələrinin istifadəsində olan üzmə vasitələrinə, habelə Azərbaycan Respublikasının Ticarət Gəmiçiliyi Məcəlləsinə uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən Dövlət Gəmi Reyestrində qeydiyyatla alınan gəmilərə şamil edilmir. Dövlət Gəmi Reyestrində qeydiyyata alınan gəmilər üzərində sərhəd nəzarəti həyata keçirilərkən “Gəmi heyəti üzvlərinin siyahısına” ştamp vurulur;;”

12.4. 3-cü bənddə “sərhəd qoşunları” sözləri “sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə, “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

12.5. 4-cü bənddə “gəmilərin” sözü “üzmə vasitələrinin” sözləri ilə əvəz edilsin;

12.6. 5-ci bənddə “gəmilərin” sözü “üzmə vasitələrinin” sözləri ilə, “gəmilər” sözü “üzmə vasitələri” sözləri ilə, “sərhəd qoşunlarının” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının” sözləri ilə əvəz edilsin;

12.7. 6-cı bənddə “sərhəd qoşunlarının” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının” sözləri ilə əvəz edilsin;

12.8. 7-ci bəndin birinci abzasında “gəmilərdə” sözü “üzmə vasitələrində” sözləri ilə, “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

12.9. 8-ci bənddə “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə, “sərhəd qoşunları” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı” sözləri ilə əvəz edilsin;

12.10. 9-cu bəndin birinci cümləsində “sərhəd qoşunları” sözləri “sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin.

13. 26-cı maddə üzrə:

13.1. birinci hissədə “sərhəd qoşunları nəzarət-buraxılış” sözləri “yerləşən sərhəd nəzarəti” sözləri ilə əvəz edilsin;

13.2. ikinci hissənin ikinci cümləsində “sərhəd qoşunları və daxili işlər orqanları” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı” sözləri ilə əvəz edilsin;

13.3. üçüncü hissədə “qoşunları” sözü çıxarılısın.

14. 27-ci maddənin ikinci hissəsinin birinci cümləsində “sərhəd qoşunlarına” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarına” sözləri ilə, ikinci cümləsində “Sərhəd qoşunları” sözləri “Sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin.

15. 28-ci maddə üzrə:

15.1. adında “Sərhəd qoşunlarının” sözləri “Sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

15.2. mətnində “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə, “Sərhəd qoşunları” sözləri “Sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin.

16. 30-cu maddə üzrə:

16.1. adında “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

16.2. birinci hissədə:

16.2.1. birinci abzasda “qorunması” sözü “mühafizəsi” sözü ilə, “sərhəd qoşunlarının” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının” sözləri ilə əvəz edilsin;

16.2.2. 2-ci bənddə “gəmiyə təklif etmək” sözləri “gəmidən tələb etmək” sözləri ilə əvəz edilsin.

17. 31-ci maddə üzrə:

17.1. adında, birinci hissənin birinci abzasında və 8-ci bəndində, ikinci hissənin birinci və ikinci cümlələrində “sərhəd qoşunları” sözləri “sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin;

17.2. üçüncü hissədə “Sərhəd qoşunları” sözləri “Sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin.

18. 32-ci maddə üzrə:

18.1. birinci hissədə “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

18.2. ikinci hissənin ikinci cümləsində “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanının nümayəndəsinin” sözləri ilə əvəz edilsin.

19. 36-cı maddənin birinci cümləsində “Sərhəd qoşunları” sözləri “Sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin.

20. 37-ci maddə üzrə:

20.1. adında “Sərhəd qoşunlarının” sözləri “Sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

20.2. 1-ci bənddə:

20.2.1. birinci abzasda “Sərhəd qoşunları” sözləri “Sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin və həmin abzasda aşağıdakı məzmununda ikinci cümlə əlavə edilsin:

“Müdafiə haqqında” və “Sərhəd mühafizə orqanları haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında nəzərdə tutulmuş qaydada sərhəd mühafizə orqanları Azərbaycan Respublikasının müdafiəsi işinə və ərazi müdafiəsinə cəlb olunduğu zaman onlar tərəfindən silah və döyüş texnikası döyüş təlimatlarına əsasən tətbiq edilir;;”

20.2.2. ikinci abzasda “Sərhəd qoşunları” sözləri “Sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin;

20.2.3. yeddinci və səkkizinci abzalarda “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

20.2.4. onuncu abzasda “Sərhəd qoşunlarının” sözləri “Sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

20.3. 2-ci bəndin birinci abzasında “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

20.4. 3-cü bəndin birinci abzasında və “a” yarım bəndində “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

20.5. 4-cü bənddə “sərhəd qoşunları” sözləri “sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin;

20.6. 5-ci bənddə “donanması” sözü “qüvvələri” sözü ilə, “sərhəd qoşunlarına” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarına” sözləri ilə əvəz edilsin;

20.7. 7-ci bənddə:

20.7.1. birinci abzasda “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin;

20.7.2. “q” yarım bəndində “sərhəd qoşunları” sözləri “sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə, “sərhəd qoşunlarının” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin.

21. 37-1-ci maddə üzrə:

21.1. adında “Sərhəd qoşunları” sözləri “Sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin;

21.2. mətnində (hər iki halda) “Sərhəd qoşunlarının” sözləri “Sərhəd mühafizə orqanlarının” sözləri ilə əvəz edilsin.

22. 38-ci maddənin birinci və ikinci hissələrində “sərhəd qoşunlarına” sözləri “sərhəd mühafizə orqanlarına” sözləri ilə əvəz edilsin.

23. 39-cu maddə üzrə:

23.1. ikinci hissədə “sərhəd qoşunları” sözləri “sərhəd mühafizə orqanları” sözləri ilə əvəz edilsin;

23.2. aşağıdakı redaksiyada üçüncü hissə əlavə edilsin:

“Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədini, sərhəd rejimini, sərhədboyu rejimi və ya dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrində rejimi pozmaqla törədilən hüquq pozuntuları ilə əlaqədar əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin subyektləri tərəfindən həyata keçirilən xüsusi əməliyyatlar sərhəd mühafizə orqanları ilə razılaşdırılır.”.

İlahəm ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 iyun 2018-ci il

“Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə”

Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 12 iyun tarixli 1181-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 12 iyun tarixli 1181-VQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının “Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azər-

baycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. “Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsinin birinci hissəsinin ikinci cümləsinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrinin sayını, yerləşdiyi əraziləri, həmin məntəqələrdə işin təşkili və əlaqələndirilməsi qaydalarını üç ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla müəyyən etsin;

1.3. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının “Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında”

Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.5. həmin qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların “Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında” Azərbaycan Respublikasının

Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını birinci cümləsində “Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

3. Müəyyən edilsin ki:

3.1. “Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsinin birinci hissəsinin ikinci cümləsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir;

3.2. həmin qanunun 18-ci maddəsinin ikinci hissəsində, 22-ci maddəsinin dördüncü cümləsinin ikinci cümləsində, 24-cü maddəsinin 5-ci bəndinin birinci abzasının ikinci cümləsində və 14-cü bəndinin birinci cümləsində, 15-ci bənd-

dində, 25-ci maddəsinin 5-ci, 6-cı və 8-ci bəndlərində, 30-cu maddəsinin birinci hissəsinin birinci abzasında nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti həyata keçirir;

3.3. həmin qanunun 25-ci maddəsinin 2-ci bəndinin birinci abzasının birinci cümləsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi həyata keçirir;

3.4. həmin qanunun 25-ci maddəsinin 2-ci bəndinin dördüncü abzasının birinci cümləsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnolog-

yalar Nazirliyi yanında Dövlət Dəniz Agentliyi həyata keçirir;

3.5. həmin qanunun 26-cı maddəsinin ikinci hissəsinin ikinci cümləsində (ikinci halda) nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti həyata keçirir.

4. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti bu fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlahəm ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 iyul 2018-ci il

Yerin təkindən istifadə olunmasının, onun mühafizəsi və idarə edilməsi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, bu sahəyə dövlət nəzarətinin gücləndirilməsi tədbirləri haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

İqtisadiyyatın diversifikasiyası, qeyri-neft sektorunun genişləndirilməsi, infrastrukturların yenidən qurulması, qanunvericilik bazasının möhkəmləndirilməsi, həyata keçirilən digər iri miqyaslı tədbirlər və işlətlər ölkənin dayanıqlı, dinamik inkişafına, quruculuq işlərinin geniş vüsət almasına zəmin yaratmışdır.

Milli iqtisadiyyatın yüksələn tempəle inkişafını təmin etmək məqsədilə təbii ehtiyatlardan səmərəli və qənaətlə istifadə edilməsi, icra və nəzarət mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrində əsas hədəf və prioritetlər kimi nəzərdə tutulmuşdur.

Bununla belə, təcrübə göstərir ki, faydalı qazıntıların yerləşdiyi ərazilər istifadə üçün ayrılarkən bəzən mühafizə və təhlükəsizlik qaydalanma əməl edilir, torpaqların dövlət əhəmiyyətli magistrallı neft-qaz və su kəmərlərinin, avtomobil və dəmir yolu körpülərinin yaxınlığında yerləşməsi nəzərə alınmır, müvafiq qurumlarla razılaşmalar aparılmır, rəylər, kommunikasiya xətləri barədə məlumatlar alınmır, coğrafi koordinatlar dəqiqləşdirilmir. Yerin təkindən səmərəli istifadə edilməməsi, sənaye və tikintidə işlədilən xammal ehtiyatlarının hasilatı prosesində qanunvericiliyin tələblərinin pozulması arzuolunmaz hadisələrə səbəb olur.

Qeyd edilən halların aradan qaldırılması, ölkənin milli sərvətlərinin, mineral xammal bazasının qorunması, təbii ehtiyatlardan səmərəli, qənaətlə istifadə olunması, xammalla olan tələbatın ödənilməsi, faydalı qazıntıların çıxarılması üçün torpaq sahələrinin ayrılmasında, yer təki sahələrinin, bununla əlaqədar işlərin dövlət qeydiyyatına alınmasında, yerin təkinin geoloji öyrənilməsində və istifadəsində ciddi qayda yaradılması, qanunvericiliyin tələblərinə, müəyyən edilmiş normalara və standartlara düstür əməl olunması, təhlükəsizliyin və şəffafılığın təmin edilməsi, ətraf mühitin, təbii landşaftın mühafizəsinə dövlət nəzarətinin gücləndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin tabeliyində “Dövlət Mineral Xammal Ehtiyatlarından İstifadə Agentliyi” yaradılsın.

2. Müəyyən edilsin ki:

2.1. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Mineral Xammal Ehtiyatlarından İstifadə Agent-

liyi (bundan sonra - Agentlik) “Yerin təki haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş yerin təkindən istifadə növləri üzrə fəaliyyətin tənzimlənməsini, habelə yerin təkinin istifadəsinə və mühafizəsinə qanunvericiliyə, müəyyən edilmiş standartlara və tələblərə əməl olunmasına nəzarəti həyata keçirən, yerin təkindən istifadə ilə bağlı müsabiqə və hərracların keçirilməsini təşkil edən, bu sahədə xidmətlər göstərən publik hüquqi şəxsdir;

2.2. Agentliyin nizamnamə fondunu Mineral Xammal Bazasının Bərpası üzrə Dövlət Fondunun vəsaiti və Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin balansından Agentliyə verilən aktivlər hesabına formalaşdırılır.

3. Agentlikdə təsisçinin səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi aşağıdakılara həvalə edilsin:

3.1. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə:

3.1.1. n

XXI əsr tarixə türk xalqları arasında birliyin, bərabərliyin yüksəliş əsri kimi yazılmaqdadır. Qarşıya qoyulan hədəflərə çatmaq, nəzərdə tutulan böyük işlər, türk xalqları arasında əməkdaşlıq baxımından yeni-yeni uğurlara imza atılır. Müstəqil türk dövlətləri bir-biri ilə əlaqələrini gündən-günə genişləndirir. Xüsusilə də türkdilli xalqlara aid təşkilatların bu sahədə fəaliyyəti təqdirləyiqdir. Belə qurumlardan biri Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatıdır (TÜRKSOY). Bütün türkdilli xalqların mədəniyyət xadimlərini ətrafında toplayan bu təşkilatın 25 illiyi qeyd olunur.

1991-ci ildə on beş respublikanı birləşdirən Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqı (SSRİ) süquta uğradıldı. İttifaqın tərkibindəki respublikalar müstəqillik qazandılar. Onlardan beşi türkdillidir. Ortaq tarixə və mədəniyyətə malik olan türk xalqları arasında əlaqələrin qurulması və inkişaf etdirilməsi üçün bir təşkilat-

Daimi Şurası tərəfindən müəyyən olunur. Hər il üzv ölkələrdə növbə ilə keçirilən mədəniyyət nazirlərinin Daimi Şurasının toplantılarında qəbul olunan qərarlar baş katiblik tərəfindən icra edilir. Toplantılar arası müddətdə təşkilata Daimi Şuranın qərarı ilə seçilmiş baş katib rəhbərlik edir. Baş katiblikdə hər

Hər bir türk xalqının zəngin mədəniyyətinə böyük dəyər verən TÜRKSOY rəngarəng tədbirlər həyata keçirir. Bunlardan biri 2010-cu ildən bəri hər ilin qardaş xalqların görkəmli şəxsiyyətlərinin xatirə ilinə yad olunmasıdır. Ötən il TÜRKSOY tərəfindən "Molla Pənah Vəqif ili" elan edildi. Təşkilatın xətti ilə Molla Pənah Vəqifin 300 illiyi ilə bağlı Türkiyədə, Qazaxıstanda, Azərbaycanda və Şimali Kipr Türk Respublikasında tədbirlər keçirildi. TÜRKSOY-un "Vəqif ili"nə ən böyük hədiyyəsi şairin şeirlərinin tərcümə edilməsi, on iki dildə kitabının nəşri oldu.

2017-ci il üzrə "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı"nda - Qazaxıstanın TüRKİSTAN şəhərində təşkilatın mədəniyyət nazirləri Daimi Şurasının toplantısı keçirildi. Toplantının

TÜRKSOY-un indiyədək ölkəmizdə də çoxlu sayda tədbirləri keçirilib. Azərbaycanla bağlı böyük layihələr reallaşdırılmaqdadır. Onlardan biri də bəstəkar Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operası ilə bağlı oldu. Bu, TÜRKSOY-un ən böyük layihəsidir. Layihədə üzv ölkələrin 6 opera teatrının 250 sənətçisi iştirak etdi, Bişkek, Almatı, Ankara, Bakı və İstanbulda tamaşalar uğurla göstərildi.

Hər il təşkilat tərəfindən Novruz şənlikləri keçirilir. Bu proqramlara da türk dünyasından rəqs qrupları, musiqiçilər, aşığılar və folkloru alimlər dəvət edilir. Novruz bayramı UNESCO-nun qeyri-maddi irs üzrə Reprezentativ siyahısına daxil edildikdən sonra Parisdə UNESCO mərkəzində və Strasburqda Avropa Şurasında TÜRKSOY-un təşkilatçılığı ilə konsertlər verildi. 2010-cu ildə BMT Baş Assambleyası tərəfindən 21 mart günü "Beynəlxalq Novruz Günü" kimi elan olunduqdan sonra isə təşkilat Nyu Yorkda BMT mərkəzində və Vaşinqtonda Novruz konsertləri verdi.

TÜRKSOY-un 25 illiyinin qeyd olunduğu 2018-ci il ölkəmiz üçün həm də bir sıra tarixi hadisələrin il-dönümləri ilə də əlamətdardır. Bu il Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi respublikamızda bir-birindən maraqlı silsilə təbirlərlə qeyd olunur. Yubiley tədbirlərinin Azərbaycanla yanaşı, digər türkdilli ölkələrdə də keçirilməsi mədəniyyətimizə və dostluğumuza hörmət, ehtiramın göstəricisidir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlərə TÜRKSOY da öz dəyərli töhfələrini verir.

Ümumiyyətlə, bu təşkilatla ölkəmiz arasında mövcud əməkdaşlıq davamlılığı ilə təqdirləyiqdir. Azərbaycan TÜRKSOY-un fəaliyyətində, mühüm mədəni əlaqələrin qurulmasında fəal iştirak edən türk dövlətlərindənndir. Tolerantlıq mühitinin təşəkkül tapmasına, multikulturalizmin, mədəniyyətlərərarası və sivilizasiyalaraşsı dialoqun qurulmasına, islami dəyərlərin dünyada təbliğinə böyük töhfələr verən ölkəmiz türkdilli dövlətlərlə münasibətlərini də yüksək səviyyədə inkişaf etdirir.

Tarixi köklərə, orta mədəniyyətə, dəyərlərə məhsul olan türkdilli xalqlar get-gedə bir-biri ilə daha da qaynayıb-qarışırlar. Artıq 25 ildir ki, TÜRKSOY qardaş xalqların orta mədəni irsinin dünyada tanıdılması, mədəniyyət və incəsənətin müxtəlif sahələrində əlaqələrin inkişaf etdirilməsi məqsədilə müxtəlif layihələr həyata keçirir. TÜRKSOY-un baş katibi, professor Düsen Kaseinov da deyir ki, TÜRKSOY-un məqsəd-yönlü fəaliyyəti türk dünyasının orta qərvətidir. Təşkilat öz məram və məqsədini uğurla həyata keçirərək türk dünyasının ən dəyərli tarixi hadisələrini, tarixi şəxsiyyətlərini, ədəblərini, ictimai-siyasi xadimləri, qiymətli əsərləri gündəmə gətirir, onlara həsr edilən tədbirlərlə türk dünyasının birliyinə qorumağa, genişləndirməyə çalışır. Dünyada yaşayan 250 milyondan çox türk xalqının mədəni birliyi yolda atdığı addımlarla TÜRKSOY-un gələcəkdə də əhəmiyyətli rol oynayacağı şübhəsizdir.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Mətbuat fədəisi Qulam Məmmədli ilə sonuncu görüş

"Kommunist" qəzetində şöbə müdiri, "Azərbaycan kolkhozçusu" qəzetinin redaktoru, "Kommunist" nəşriyyatının baş direktoru kimi məsul vəzifələrdə çalışıb. Uzun illər "Kırpı" jurnalına rəhbərlik edib. Qulam Məmmədli harada işləyibse, o mühtəyənliliklər, qaynarlıq gətirib.

1934-cü ildə böyük rus yazıçısı Maksim Qorki ilə görüşüb. Bu görüş onun yaddaşında dərin iz qoyub. Böyük ədib Qulam Məmmədlini xalq sərvətinin bilicisi, Azərbaycan mətbuatının yaranar üreyl adlandırır. Bu dəyərli qiymət Qulam Məmmədliyə böyük ruh verib. Özü deyirdi ki, belə nəhəng yazıçı ilə həmsöhbət olmaq özü də xoşbəxtlikdir. Həmin vaxtdan uzun illər ötsə də, Qulam müəllim bu görüşün təəssüratlarını dənə-dənə xatırlayırdı.

Soruşduq ki, dostları, onu tanıyanlar son günlərdə görüşünə gəlirmi? Sualımız qocaman jurnalisti xeyli kövrəldi:

- Gözüm yolda qalıb, ay oğul. Bir neçə dəfə yazıçı Anar gəlib, vəsallam.

Əslində, Qulam Məmmədlinin əhatəsində xeyli dostu, tanış olmuşdu. Bununla belə, ömrünün çətin anlarında balaca bir otağa sığınmaq məcburiyyətində qalmışdı. Amma yənə də heç kəsədən giley etmirdi. Belkə də bu məqamda qocaman jurnalist heç kəsi yox, ölümünün gəlişini gözləyirdi. Özü belə deyirdi.

Yaşadıqı dənizsəfal mənəlin ən böyük bəzəyi qalaq-qalaq kitabları idi. Deyirdi ki, bunlar mənim ən böyük sərvətimdir. Qabiliyyətim nəyə çatıbsa, zərrə qədər də xalqımdan əsirgənməmişim. İstirahətə o qədər də çox vaxt sərf etmədim. Ömrümü faydalı araşdırmalara, tədqiqatlara sərf etdim. Elə mənədən sonra ömrümə ömür calayan da bunlar olacaq. O, ərşəyə gətirdiyi bütün əsərləri, hətta ən kiçik yazıları da böyük məsuliyyətlə işləyirdi. İmzasına hörmətlə yanaşırdı. Oxucu ilə ünsiyyətə böyük zövq alırdı. Ona görə də nə qədər ki, mətbuatımız tərəqqi qədər, Qulam Məmmədli kimi fədalər də unudulmıyacaq.

Qulam Məmmədli ağır xəstə olsa da, son dəfə təsəvvürlər verməkdən çəkinmədi. Aramla danışdırdı. Deyirdi ki, Azərbaycan mətbuatı uğurlu bir yol üstədir. İnamıram ki, gələcək nəsil bizdən qalan ənənələri daha da inkişaf etdirəcək, yeniliklər gətirəcək. Gərəkdir bu sahədə çalışan hər kəs ona cəhd et-

Tanınmış jurnalist, mətbuat fədəisi, tərbiçə, ədəbi irsin toplayıcısı kimi tanınan Qulam Məmmədli ziddiyyətli bir ömür yaşayıb. Cənubi Azərbaycanda doğulsa da, bütün uğurlarını bu tayda - Bakıda qazanıb. Aşqabaddə dömrəçi kimi işə başlayıb. Amma Bakıya köçəndən sonra ömrünü sözün işığında əridib. Aleksndrov mətbəəsində mürəttib işləyib. İkinci Dünya müharibəsindən sonra müxtəlif mətbuat orqanlarında çalışıb. Əsl jurnalist kimi nəyə qadir olduğunu sübut etməyə çalışıb. Bir-birindən maraqlı tədqiqatlar, araşdırmalar aparıb. Ərsəyə gətirdiyi dəyərli yazılar ona nüfuz və hörmət qazandırır.

yazıçısı Anarın xahişi ilə qocaman jurnalist, mətbuat fədəisi Qulam Məmmədli ilə son dəfə xəstə yatağında görüşdük. Arıqlamışdı, demir çarpayıda son anlarını yaşayırdı. Doğrusu, ondan söz qoparmaq o qədər də asan deyildi. Seyrək-seyrək danışdı. Hər halda, ötenləri xatırlayırdı:

- A bala, az sorğu-suala tutun məni - dedi. Nə etmişəm, xalqıma əmanətdir. Sonra əlavə etdi ki, yarımcı işlərim çoxdur, dəyərsən, ömür vəfa etməyəcək. Qismət belə imiş, a bala...

Soruşduq ki, dostları, onu tanıyanlar son günlərdə görüşünə gəlirmi? Sualımız qocaman jurnalisti xeyli kövrəldi:

- Gözüm yolda qalıb, ay oğul. Bir neçə dəfə yazıçı Anar gəlib, vəsallam.

Əslində, Qulam Məmmədlinin əhatəsində xeyli dostu, tanış olmuşdu. Bununla belə, ömrünün çətin anlarında balaca bir otağa sığınmaq məcburiyyətində qalmışdı. Amma yənə də heç kəsədən giley etmirdi. Belkə də bu məqamda qocaman jurnalist heç kəsi yox, ölümünün gəlişini gözləyirdi. Özü belə deyirdi.

Yaşadıqı dənizsəfal mənəlin ən böyük bəzəyi qalaq-qalaq kitabları idi. Deyirdi ki, bunlar mənim ən böyük sərvətimdir. Qabiliyyətim nəyə çatıbsa, zərrə qədər də xalqımdan əsirgənməmişim. İstirahətə o qədər də çox vaxt sərf etmədim. Ömrümü faydalı araşdırmalara, tədqiqatlara sərf etdim. Elə mənədən sonra ömrümə ömür calayan da bunlar olacaq. O, ərşəyə gətirdiyi bütün əsərləri, hətta ən kiçik yazıları da böyük məsuliyyətlə işləyirdi. İmzasına hörmətlə yanaşırdı. Oxucu ilə ünsiyyətə böyük zövq alırdı. Ona görə də nə qədər ki, mətbuatımız tərəqqi qədər, Qulam Məmmədli kimi fədalər də unudulmıyacaq.

Qulam Məmmədli ağır xəstə olsa da, son dəfə təsəvvürlər verməkdən çəkinmədi. Aramla danışdırdı. Deyirdi ki, Azərbaycan mətbuatı uğurlu bir yol üstədir. İnamıram ki, gələcək nəsil bizdən qalan ənənələri daha da inkişaf etdirəcək, yeniliklər gətirəcək. Gərəkdir bu sahədə çalışan hər kəs ona cəhd et-

sın ki, köhnə ənənələr dəyərən düşməsin, əksinə, bu böyük xalq sərvətinə ciddi əlavələr olunsun. Onda inkişafdan arxayınlıqla danışmaq olar.

Mətbuat fədəisi onu da xatırlatdı ki, biz sözün dəyərini bilsək, oxucu da bizə o qədər dəyər verəcək. Onda yazırlar oxucu arasında asanlıqla ünsiyyət yaranır. Hər şey vaxtın, zamanın sınağından çıxır. Təzə fikir, yeni söz həmişə oxucunu təlatümə gətirir. Belə olanda oxucu öz müəllifini dənə-dənə arayıb, onun yazılarına hörmətlə yanaşır. Mən mətbuatda belə ünsiyyətin tərəfdarıyam. Yaddaşımda qalmağın yeganə yolu yorulmadan axtarışlar aparmaqdır. Nə yazmışam, xalqımdan sərvətdir. Arxivlərdə, qəzet və jurnal səhifələrində çox əmanətim qalıb. Elə məni bu yaşa çatdıran da gördüyüm işlərdir.

Bu gün mətbuatda Qulam Məmmədlinin arzualarını, isteklərini davam etdirən yeni nəsil boyu atır. Oxucu ilə ünsiyyət yaratmaq, sözün təzasini, nübarını arayıb-axtarmaq o qədər də asan deyil. Qulam Məmmədli deyirdi ki, bizim mətbuatın Həsən bəy Zərdabi ənənələri var. Gərəkdir o şəxsiyyətlərin adına, əməlinə layiq nümunələr yarıda bələk. Yoxsa, bu çətin yolu sona qədər davam etdirmək asan olmaz. İnamıram ki, bizim başladığımız ənənələr uzun illər dəyərini itirməyibse, varisliyimiz də bu yolu ləyaqətlə davam etdirəcək...

Qulam Məmmədli son nəsihətlərini, tövsiyələrini dilinə gətirəndə bir qədər kövrəldi. Dedi ki, bizim misal ömrünün də başa vurur, üzde olan yaradıcılığı da... Gərəkdir yarımcı qalan işlərimizi ləyaqətlə davam etdirsinlər. Onda Azərbaycan mətbuatı daha da zənginləşər, itkilərimiz az olar.

Mətbuat fədəisi ilə telefonatimiz bitirəndə ev telefonuna zəng çaldı. Yənə də yazıçı Anar qocaman jurnalistlə maraqlanırdı. Hal-əhval tutdu, ehtiyaclarını öyrənməyə çalışdı. Amma Qulam müəllim həmişə olduğu kimi, yənə də təvəzzükarlıq göstərdi. "Heç nəyə ehtiyacım yoxdur" - dedi. Təki davamçılarımız sağ olsun!

Başir ŞƏRİFLİ,
"Azərbaycan"

Birlük, bərabərlik, qardaşlıq təşkilatı

Türkdilli ölkələrin mədəniyyət səylərini birləşdirən TÜRKSOY-un 25 illiyi qeyd olunur

da birləşmələri zərurəti meydana çıxdı.

Belə bir təşkilatın qurulması haqqında ilkin fikirlər 1992-ci ildə irəli sürüldü. Təşkilatın yaradılması ilə bağlı Bakı və İstanbul şəhərlərində görüşlər keçirildi. 1993-cü ilin 12 iyulunda Qazaxıstanın paytaxtı Almatı şəhərində Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan, Türkmənistan və Türkiyənin mədəniyyət nazirləri tərəfindən TÜRKSOY-un yaradılması haqqında protokol imzalandı. Sonrakı illərdə Rusiya Federasiyasına daxil olan Altay, Başqırdıstan, Tatarıstan, Tiva, Xakas və Saxa-Yakut respublikaları, Moldova və Qaqazq Yeri Muxtar Bölgəsi və Şimali Kipr Türk Respublikası müşahidəçi qismində üzvlüyə qəbul edildilər.

Təşkilatlı ölkələrin dilləri, mədəniyyətləri bir-birinə yaxındır. TÜRKSOY yaradılarkən dil prinsipi əsas götürüldü. Türkdilli xalqların sosial-mədəni bənzərliyinin bir araya gətirilməsi, orta türk mədəniyyətinin, dilinin, tarixinin, incəsənətinin, adət-ənənələrinin, mədəni irsinin araşdırılması, qorunması, inkişaf etdirilməsi, dünyada tanıtılması, gələcək nəsillərə ötürülməsi məqsədi ilə dil birliyi üzərində qurulan bu təşkilatın həm əsas üzvlərinin, həm də üzvlüyə müşahidəçi qismində qəbul olunanların hüquqları bərabərdir.

TÜRKSOY üzv ölkələrin daxili və xarici siyasətindən, dövlət strukturlarının siyasi yönümdən asılı olmayaraq, onların mədəniyyət və incəsənət sahəsində əməkdaşlığını həyata keçirir. Təşkilatın depozitar ölkəsi Türkiyə Respublikasıdır. TÜRKSOY-un Baş katibliyi Ankara şəhərində yerləşir.

Bu təşkilatın fəaliyyəti türkdilli dövlətlərin mədəniyyət nazirlərinin

üzv ölkədən bir nümayəndə fəaliyyət göstərir.

TÜRKSOY-un fəaliyyəti üzv ölkələrin dövlət başçılarının himayələrində həyata keçirilir və onlar tərəfindən yüksək səviyyəli görüşlərdə bu təşkilatın işləri yüksək dəyərləndirilir.

Təşkilat Türk Əməkdaşlıq Şurası, TürkPA, Beynəlxalq Türk Akademiyası, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu kimi qardaş təşkilatlarla sıx əməkdaşlıq qurur. Bundan başqa, TÜRKSOY bir çox bələdiyyə, universitet və qeyri-hökumət təşkilatları ilə müxtəlif əməkdaşlıq fəaliyyətləri həyata keçirir.

Həmçinin təşkilat eyni prinsip və məqsədləri paylaşıdığı UNESCO və İSESCO ilə əməkdaşlıq edir. Ümumiyyətlə, məqsədinə, vəzifəsinə, fəaliyyət sahəsinə və prinsiplərinə görə TÜRKSOY UNESCO-nun strukturuna yaxın sayılır. Ona görə TÜRKSOY Türk Dünyasının UNESCO-su hesab olunur.

Təşkilat fəaliyyətini geniş dairədə həyata keçirməyə, Sibirdən Balkanlara qədər böyük ərazilərdə orta mədəniyyətimizi dünyada təmsil və təbliğ etməyə səy göstərir. TÜRKSOY-un təşkil etdiyi müxtəlif tədbirlərlə qatılan üzv ölkələrin nümayəndələri - rəsəmlər, yazıçılar, şairlər, heykəltəraşlar, fotoqraflar, teatr və kino sənətçiləri, incəsənət nümayəndələri bir-birləri ilə tanış olmaq, əlaqələr qurmaq imkan qazanırlar. Təşkilatın qurduğu üç kollektivdə - Gençlik Kamera Orkestri, Gençlik Kamera Xoru və Xalq Çalğı Aletləri Orkestrində üzv ölkələrin incəsənət nümayəndələri təmsil olunurlar. Həmin kollektivlər üzv ölkələrdə, eləcə də Avropanın, Amerikanın möhtəşəm salonlarında, festivallarında türk dünyasının musiqisini təqdim edirlər.

yekun bəyannaməsində Azərbaycanın böyük bəstəkarı Qara Qarayevin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə 2018-ci il TÜRKSOY-a üzv ölkələrdə "Qara Qarayev ili" elan edildi. Eyni zamanda, qırqıq yazıçısı Çingiz Aytmatovun 90 illiyi və qazax şairi Mağjan Jumabayevin 125 illiyi bu il TÜRKSOY tərəfindən xatirə ili kimi qeyd edilməsi nəzərdə tutuldu.

Türk xalqlarının mədəniyyətini bir-birlərinə tanımaq və daha da inkişaf etdirmək üçün həyata keçirilən tədbirlərdən biri də türk dünyasının önəmli tarixi və mədəni şəhərlərinin mədəniyyət paytaxtı elan edilməsidir. "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" layihəsinə TÜRKSOY 2012-ci ildən həyata keçirir. 2016-cı ildə türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı Şəki şəhəri olmuşdur. İl ərzində TÜRKSOY-un tədbirlərinin çoxu Şəkiddə keçirilmişdir.

2018-ci ildə - TÜRKSOY-un qurulmasının 25-ci ilində bu ada Türkiyənin Kastamonu şəhəri layiq görüldü. Şəhərdə bir-birindən maraqlı, yadda qalan tədbirlər düzənləndi. Qeyd edək ki, Kastamonu Anadolu-nun qədim yaşayış mərkəzlərindəndir. 7 min illik tarixə malikdir. 170 kilometrlik dəniz sahilı ilə Qara dənizin ən uzun sahil zolağının yerləşdiyi, təxminən 375 min əhali olan Kastamonu tarixi və mədəni yerləri, təbiəti ilə diqqət çəkir.

Şübhəsiz ki, bu il TÜRKSOY-un tarixində çox mühüm il kimi yadda qalacaq. Təşkilat əsrin dörmədə bir-nin geridə qoyur. Planlaşdırıldığı kimi, yubiley münasibətilə həm TÜRKSOY-a üzv ölkələrdə, həm də əməkdaşlıq etdiyi beynəlxalq təşkilatların nəzdində müxtəlif şöbəli tədbirlər düzənlənir.

"Bakı-2019" XV Avropa Gənclər Yay Olimpiya Festivalının loqosu təqdim olunub

İyulun 21-də gələn il Bakıda keçiriləcək XV Avropa Gənclər Yay Olimpiya Festivalına rəsmi gerisayım başlayıb. Bununla əlaqədar "Bakı-2019" Avropa Gənclər Olimpiya Festivalının (AGOF) Təşkilat Komitəsi tərəfindən turnirin rəsmi loqosu təqdim edildi.

Gənclər və İdman Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, "Leo Burnett" brend agentliyinin dizaynerlərindən ibarət yerli heyətin tərtib etdiyi loqo dostluq, ədalətli oyun və tolerantlıq ruhunu gücləndirən müasir, dinamik və çevik brendi əks etdirir. Brendin əsas məqsədi beynəlxalq idman yarışlarına evsahibliyi edən ölkənin, şəhərin qədim mədəniyyətini, tarixini əks etdirmək, eyni zamanda gələn il baş tutacaq idman yarışının bundan əvvəlkiylə müqayisədə fərqlərini nümayiş etdirmək və milyonlarla insanı bir araya gətirən idman tədbirlində "Bax və hiss et!" şüarını nümayiş etdirməkdir.

Bakının irs və mədəniyyətini (od və qədim Azərbaycan naxışı olan butanı), birlik və dostluq konsepsiyalarını özündə ehtiva edən loqo, eyni zamanda Azərbaycan paytaxtının möhtəşəm müasir memarlıq nümunələrini (Alov qul-

ləri və Heydər Əliyev Mərkəzinə) təsvir edir. Parlaq rəngləri canlandıran bu loqo yarışlara qatılacaq hər bir iştirakçının müsbət enerjisi və Bakının çoxşəxli gözəlliyini təsvir edən ehtalət çalarlar palit-rasından ibarətdir.

Azərbaycanın gənclər və idman naziri, "Bakı-2019"un Təşkilat Komitəsinin sədr müavini Azad Rəhimov bildirib: "Təqdim etdiyimiz bu loqo Azərbaycan mədəniyyətinin təzahürü olmaqla yanaşı, Avropa Olimpiya Hərkətinin əsl ruhunu və bütün dünyanı ilhamlandıran, milyonlarla insanı bir araya gətirməyi bacaran idman mübarizəsini əks etdirir. Böyük idman ənənəsi olan, bir çox mötəbər yarışlara yüksək səviyyədə evsahibliyi edən Azərbaycan Avropanın gənc atletlərini Bakıda salamaqla şübhəsizliklə gözləyir".

"Ceyranları qoruyaq!" ekoloji yay düşərgəsi uğurla başa çatıb

İyulun 18-20-də IDEA İctimai Birliyi, Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu, Təhsil Nazirliyi və Ümumdünya Vəhşi Təbiətin Mühafizəsi Fondunun (WWF) Azərbaycan nümayəndəliyinin təşkilatçılığı, Qax Rayon İcra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə "Ceyranların Qafqazda tarixən məskunlaşdıqları ərazilərə reintroduksiyası" proqramı çərçivəsində "Ceyranları qoruyaq!" adlı ekoloji yay düşərgəsi keçirilib. Düşərgədə Qax rayonunun Qum, İlisu, Almalı, Celayir, Tasmalı, Ləkit, Turacı və digər kəndlərindən 60-a yaxın məktəbli iştirak edib.

IDEA İctimai Birliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, "Ceyranları qoruyaq!" adlı ekoloji yay düşərgəsinin əsas məqsədi ceyranların reintroduksiya edildiyi ərazilərdə, o cümlədən onların məskunlaşdığı təbii areallara yaxın yerlərdə yaşayan gənc nəslə bu növ barədə maarifləndirməkdir. Düşərgənin gedişində iştirakçılar ceyranların həyat tərzi, yayıldığı ərazilər və təbiişdəki rolu haqqında geniş məlumatlar əldə ediblər. Uşaqlar, həmçinin müxtəlif ekoloji tədqiqatların aparılmasında, viktorina və müsabiqələrdə iştirak edib, lqor Bısnıyovun rejissorluğu ilə çəkilən "Azərbaycan. Ceyranların xilas"ı adlı sənədli filmi izləyiblər.

Növbəti gün gənclərin Qax rayonunda ceyranların reintroduksiya edildiyi ərazilərə, həmçinin Ləkit kəndində yerləşən, 2006-cı ildə Qax Təbiət Abidəsi kimi qeydiyyata alınaraq dövlət tərəfindən mühafizə edilən və "Mamırli" şəla-

lesi adı ilə tanınan Ləkit şələləsinə ekskursiyası təşkil edilib. Daha sonra gənclərlə birgə Qum kəndində yerləşən meşəlik ərazisində və Ərdəva çayında bezi ekoloji oyunlar təşkil edilib və tədqiqatlar aparılıb.

Yekunda düşərgə iştirakçılarına sertifikatlar və xatirə hədiyyələri təqdim olunub.

"Ceyranların Qafqazda tarixən məskunlaşdıqları ərazilərə qaytarılması" proqramı 2010-cu ildə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən başlanılıb və hazırda IDEA İctimai Birliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi və WWF Azərbaycan nümayəndəliyinin birgə əməkdaşlığı çərçivəsində uğurla icra olunmaqdadır. Bu illər ərzində 150 başdan artıq ceyran Şirvan Milli Parkından Azərbaycan və Gürcüstandakı tarixən məskun-

laşdıqları ərazilərə reintroduksiya edilməlidir və onların daimi monitorinqi və mühafizə işləri həyata keçirilməkdədir. Proqram ceyranların sayının artırılması və mühafi-

zəsinə yönəlsə də, onun əsas istiqamətlərindən biri də İctimai-torinqi və mühafizə işləri həyata keçirilməkdir. Proqram ceyranların sayının artırılması və mühafi-

zəsinə yönəlsə də, onun əsas istiqamətlərindən biri də İctimai-torinqi və mühafizə işləri həyata keçirilməkdir. Proqram ceyranların sayının artırılması və mühafi-

yay düşərgələri mühüm əhəmiyyət kəşb edir. Qeyd edək ki, bu sahədə uğurlu fəaliyyətin nəticəsi olaraq, hazırda Azərbaycan Respublikasında ceyran populyasiyasının sayının 7 min başa qədər olduğu müəyyən edilib.

IDEA İctimai Birliyi, Ümumdünya Təbiəti Mühafizə Fondunun (WWF) Azərbaycan nümayəndəliyi və Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən ətraf mühit və biomüxtəliflik mövzusunda düşərgələr mütəmadi əsaslarla 2014-cü ildən etibarən hər il təşkil edilir. Bu müddət ərzində düşərgələrdə İsmayılı, Salyan, Neftçala, Goranboy, Samux, Qax, Şəki, Masallı, Cəlilabad, Yardımlı, Lənkəran, Astara, Göygöl, Lerik rayonlarından ümumilikdə 500-dən çox məktəbli iştirak edib.

Bu barədə düşünək

Köhnə adətin təhrif edilməsi “yeni” məzmunu

Xınayaxdı kimi qədim adətimiz son vaxtlar şişirdilərək bayağı şənliyə çevrilir

Söz xınayaxdıdan düşmüşdü. Həmsöhbətlərdən biri onun əlavə vaxt, qayğı və ən əsası, xərc tələb edən lazımsız bir mərasim olduğunu dedi. Digəri xınayaxdını köhnəliyin qalığı adlandırdı. Bir başqası, əksinə, adət-ənənələrimizin ayrılmaz elementi olaraq bu mərasimin yaşamasının tərifdarı olduğunu bildirdi.

Söhbət iştirakçılarından biri isə “varlığa nə dərləq?” məntiqindən çıxış etdi və söylədi ki, kimin imkanı çatırsa, qoy bu mərasimi istədiyi dəbdəbdə keçirsin. “Kim necə bacarırsa, o cür də qeyd etsin” fikrini bildiren də oldu. Ömrünün ixtiyar çağını yaşayan Füzəyə xanım, sonuncunun sözünə qüvvət, doğulduğu kənddə təxminən 60 il əvvəl hələ uşaqlıq sahidi olduğu xınayaxdını xatırladı. Bəlkə ömründə gördüyü ilk xınayaxdı olduğundan, bəlkə də sonralar iştirak etdiyi xınayaxdıların sabitləşmiş “səsenar”larına bənzəmədiyindən məhz bu mərasim onun yaddaşında həmişəlik qalmışdı.

“...Hər yan bayaz örtüyə bürünmüşdü. Neçə gündür yağan qar ara versə də, yollarda heç kəs gözü dəymirdi. Evlərdə yanan odun sobalarının bacadan çıxan tüstüsündən başqa kənddə həyatın davam etdiyini nişan verən bir əlamət yox idi. Sabah qonşu kəndə gələn köçəcək Nazlinin bu axşam xınayaxdısı olmalı idi. Rüzgərin belə qarışması ətrafla əlaqəni kəsdiiyi üçün oğlan evindən təzə bir xəbər gəlməmişdi...”

Günortadan bir qədər keçmiş uzaqdan məşin səsi eşidildi. Öyrü-yür ensiz kənd yolu ilə Nazliğin evinə doğru boş yük yeri az qala ləngərləy-ləngərləy iri bir məşin hərəkət edirdi. Məşin heyətə daxil olanda kabinəsindən iki qadın düşdü. Onlar bəzənib-düzənmiş, başlarına al-əlvən yun şal örtmüşdülər. Gətirdikləri qəndi, kömbəni (şirin çörəyi), dökdüncə xırda konfetləri (onlara “yastıq şirni” deyirdilər), zərfi xatırladan, üstündə uzunsaqıl qız şəklində olan kağızların arasındakı xınanı ortaya qoydular. Qadınlardan biri gəlinin bibisinə üz tutub dil-ağız etdi:

- Fatma bacı, bu qar-qovğun bizi yaman çaşdırdı. Başqa cür gəlməli idik... Bizi bağışlayın, tez qayıdacağım. Özünüz bilirsiniz də, bir tərəfdən uşaqlar, bir tərəfdən mal-heyvan... Hava yenidən qarışa bilər... Siz bu axşam xınaxını yaxın. Allah mübarək eylesin.

O bir qadın əlavə etdi:

- Bizim xına payımızı da saxlayın. Sabah səhər təxminən gəlməliyini aparmadığı gələndə sizə qoşularım. Allah xeyir versin.

Gəlenlər bəyin əmilərinin həyat yoldaşları idi. Bir neçə gün əvvəl oğlan evindən gələn toy hədiyyələrindən əlavə, bu gün gəlinə qısa uyğun bir baş örtüyü də gətirmişdilər. Şalı təqdim edib Nazlinin üzündən düşdülər, ona xoşbəxtlik arzuladılar... Qadınlardan o qədər gülerüz və səmimi idilər ki, hadisələrin bu cür gözənil-

məz gedişi heç kəsin ehlalını pozmurdu.

Dünya görmüş xanım olan Fatma bibi qız evinin qadınları adından:

- Sağ-salamat gedin - dedi. - Qaldı ki, xınayaxdıya, narahat olmayın, düzüb-qışıraq. Atalar demiş-kən: “Ocaq necə yanırısa yansın, tüstüsü düz çıxsın”.

Bir azdan sobanın üstündəki iri mis qazanda bişən hinduşu buğlamasının ətri evi bürüdü. Nazlinin dayısı qızı Minarə, bibisi qızı Nəzakət, əmisi qızları Ruqiyə, Sevil, Südəbə, qonşu Dərbər xalanın gəlinləri gəldilər. Süfrəyə oğlan evindən gələn şirnilər, Nazlinin anasının yaydan tədarük etdiyi cürbəcür quru meyvələr düzülür. Qızlar köhnə radioqəbuləcinin yuxarı hissəsində qrammofon valı yerləşdirib musiqi sədaları altında şənəldilər, rəqs edirlər.

Yaxınlardan sabaha, yeni, oğlan evindən gələn qadınlara da pay saxladılar. Ertəsi gün oğlan adamları gələndə Fatma bibi əlində xına dolu piyalə, şirniyyat, mer-meyvə düzülmüş iri sini qabın üstündə qara zurnanın sədaları altında rəqs etməyə başladı...”

Bu əhvalatı danışan ağbırək sözünə “yanlış da bir naxışdır” kəlamı ilə yekun vurdu.

Amma hər bir yanlışın da dərəcəsi olur. Bu gün isə xınayaxdılarıda ki yanlışlıqlar bəzən həddini aşır... Xınayaxdı mərasimi qədim zamanlardan Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində inkişaf edərək zənginləşmiş və təkmilləşmiş bir adətdir. O, elçilik, nişan, parçabıqçı kimi adətlərimiz sırasında özünəməxsus yer tutur. Xınayaxdı adətən, toydan bir gün, yaxud bir neçə gün əvvəl olur. Yeni, qızın oğlan evinə köçməsi ətrafında keçirilir. Xınayaxdı mərasimi qız evində icra olunsada, buraya xına və hədiyyələr oğlan adamları tərəfindən gətirilir. Əsasən, qız-gəlinlərdən ibarət olan qonaqları qız evi dəvət edir. Oğlan evindən gəlenlər isə bəyin ən doğma və yaxın adamları, təbii ki, xanımlar olur.

Xınayaxdı xalqımızın şüurunda və məişətində əbədi qalsa da, bir zamanlar öz populyarlığını nisbətən itirmişdi. Son dövrlər bu gözəl ənənəyə verilən dəyər, onun gənc ailənin həyatında unudulmaz bir günə çevrilməsi yalnız ürekaçandır. Lakin hər şey öz həddində-hədəqəsində gəzəldir. Xınayaxdının süni surətdə şişirdilib az qala, toya bərabər bir mərasimə çevrilməsi, əlbəttə ki, məqbul deyil. Çünki bu, bir çox qayğılara, o cümlədən vaxt itkisinə, əlavə, həm də böyük xərclərə səbəb olur. Digər tərəfdən isə əsl toy məclisinə “rəqib” çıxaraq həm özünün, həm də toyun dəyərini, gözəlliyini azaldır.

Yəni, xınayaxdı da müasirləşib? Belə ki, əvvəllər xınayaxdıya aid hədiyyələri adətən, bəyin anası, bacısı, xalası, bibisi birlikdə seçirdilər və bunlar gəlinə bir növ sürpriz olardı. Son vaxtlar hədiyyələri gəlin özü bəyənir. Hətta xınayaxdını bu işlə məşğul olan hansı studiyanın, yaxud

hansı müğənninin və ya aparıcının keçirməsi gəlin köçən qızın istəyinə və rəyinə uyğun seçilir. Bütün bunların oğlanın ailəsinə maddi cəhətdən neçəyə başa gələcəyi isə qalır o qızın insafına və qanacağına, bir də məclisi aparıcıların öz xidmətlərinə görə qoyduğu məzənnəyə...

Xınayaxdı əsasən eyni mənə və məzmun daşısa da, Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində bəzi elementləri ilə fərqlənir. Məsələn, bir sıra bölgələrdə “Haxışta” demək də deyil. Sadəcə, gəlini şənəldirir, ona xoş arzularını bildirir, xeyir-dua verir. Bəzi yerlərdə xınanın isladıldığı camı, yaxud piyaləni siniyə qoyub qonaqlar arasında gəzdirlir. Qız-gəlinlər, əsasən də bəy evindən gələn xanımlar oraya naməz atırlar. Məclisdə bəyin dəstəsinin, yeni, dostlarının, tay-tuşlarının, sağdış-soldışının şənəldiyi yere xına göndərmək halları da olur. Onlar da çəçələ barmaqlarını xınaya batırıb siniyə şirnilik, yeni, pul qoyurlar. Bir sıra bölgələrdə sinidə xına ilə bərabər, bəyə və sağdış-soldışına hədiyyələr (məsələn, köynək, qalstuk, cib dəsmalı, corab və s.) göndərilir.

Bir sözle, xınayaxdı ucuz bir tədbir deyil. Bu mərasimdə qıza gələn xoşçalar (hələ yalnız xoşça qabları-nın özü) xeyli pul tutur. Digər aksessuarlar - üzərlik, üzük və xına qabları, şamdan, gəlin üçün xınayaxdıya geyinməyə icarəyə götürülmüş milli paltar da ucuz olmur. Hələ mərasimin aparıcısının və onun köməkçilərinin “qonorar”ını demirik. Bütün bunların hamısı şübhəsiz ki, bir neçə min manata başa gəlir. Bu da övladlarını evləndirən valideynlərə, eləcə də qurulan gənc ailəyə maddi zərbə vurur.

Bununla belə, xınayaxdı xalqımızın adət-ənənələrində elə dərin kök salmış mərasimdir ki, harada, hansı ölkədə yaşadıqımızdan asılı olmayaraq ondan vaz keçə bilmirik. Lakin bu gözəl adət elə icra olunmalıdır ki, başqaları ona maraqla tamaşa etsin, bizə həssəd aparsın. “Azərbaycan”ın oxucusu Fidan Bayramova redaksiyaya Bakıdan yazdığı məktubda məhz bu məsələyə toxunub: “Rusiya vətəndaşı olan əmim öz oğlunu orada yaşayan digər azərbaycanlı ailənin qızı ilə evləndirirdi, toya bizi də dəvət etmişdi. Lipeçk stansiyasında Bakı-Moskva qatarından düşüb bizi qarşılayan qohumumuzun avtomobilində Voronejə yollandıq. Şəhərə çatanda qohum bildirdi ki, birbaşa qız evinə gedəcəyik, bu axşam orada xınayaxdıdır. Gəlin köçən qızın valideynləri şəhər ətrafında geniş heyətli olan evdə yaşayırdılar. Buraya çatarmaz Azərbaycan musiqisinin sədalarını eşitdik. Xınayaxdı əməlli-başlı toyu xatırladırdı. Heyətdə yarıya düşmüş stolların ətrafında ən azı yüz nəfər qadın əyləşmişdi. Gəlinin və anasının beş-altı rus rəfiqəsinin çıxmaq şərtlə qonaqların hamısı qohum olan ailələrin doğmaları, yaxınları idi. Çox sevinirdik ki, azərbaycanlılar qərib yerdə də öz adət-ənənələrini əziz tuturlar. Amma məclisin səli-küylü olması,

xüsusilə musiqinin olduqca ucadan səsləndirilməsi bizi çox narahat edirdi. Demə, narahatlığımız heç də əbəsdə deyilmiş. Bir azdan heyətə üç polis nəfəri daxil oldu. Onlar çox ciddi tərzdə irad tutdular ki, niyə bu qədər səs salırsınız, camaatın istirahətini pozursunuz?... Biz çox pərt olduq”.

Axi, xınayaxdı çox gözəl ənənələrimizdən biridir. Bu mərasimə lazımsız əlavələr yükləməyimiz bir yana qalsın, bəzən ən adi şərtlərə əməl etməməklə onun gözəlliyini pozuruq.

Məlum olduğu kimi, xınayaxdı təkcə Azərbaycanda deyil, digər Şərq ölkələrində, ən çox Türkiyədə və İranda da keçirilir. Təbii ki, ayrı-ayrı yerlərdə keçirilən xınayaxdıların forma və məzmunca bir-birindən qismən də olsa fərqlənir. Fikrimizcə, digər xalqlardan “inteqrasiya edən” bir sıra cizgilər bizim xınayaxdı ilə doğlamışdır və heç də hamıya xoş gəlmir.

Babək Yusifov adlı gənc isə xınayaxdı ilə bağlı başqa bir məsələyə toxunur: “Yaxın dostumun toyunda gözəllənmiş sürprizlə qarşılaşdım. Toy demək olar ki, yarıya çatmışdı. Bizim masada oturan qonaqlardan biri indi xınayaxdı başlanacağını dedi. Necə, yeni, müxtəlif yaşlı insanların, həm kişilərin, həm də qadınlardan iştirak etdiyi bir məclisdə adətən, yalnız qız-gəlinə aid olan bir mərasim keçiriləcək? Amma belə də oldu. Aparıcı xanım dəfə-darağı ilə, başının dəstəsi ilə sadlıq evinə daxil oldu. Bayağdan əg paltarlar olan gəlini məclisdən çıxarıb qırmızı milli paltarla ortaya gətirdilər. Bu əlavə mərasim ne qədər çəkdli, bir saatı, saat yarımını, bilmirəm. Amma onun bilmirəm ki, məclisin rəvan gedişi pozuldu. Qonaqlar yavaş-yavaş dağılıdılar. “Haxışta” oxuyanlar isə öz çal-çalğısında idi. Mən gözəl el adətini özünə xınayaxdının deyil, onun bu cür urvatsızlaşdırılmasının əleyhinəyəm. Öz toyuma əlbəttə, belə bir xınayaxdıya yol verməyəcəyəm. Anamdan xahiş edəcəyəm ki, evləncəyəm qız üçün mentalitetimizə və ənənələrimizə uyğun xınayaxdı keçirsin”.

Nə yaxşı ki, bu gün qədim, gözəl ənənəmiz olan xınayaxdıya laqəy münasibət bəslənilmir. Amma ona pərçimlənmək istəyən yad əlamətlər narahatlıq doğurur. Babək Yusifov toxunduğu “toy içində xınayaxdı” da mübahisə doğuran həmin məsələlərdən biridir.

Bu günlər xınayaxdıdan qayıdan iki gənc qızın söhbətinin də şahidi olduq. Xınayaxdını... bağda, yeni, gəlin köçən qızın valideynlərinin də niz kənarındakı sadə bağ evində keçirmişdilər. Rəfiqələrin mərasimin maraqlı olduğu, çox razı qaldıqları barədə danışdılar... Deməli, belə də mümkündür. Xınayaxdının dəbdəbəli restoranlarda, sadlıq evində, yoxsa bağda keçməsinin gənc ailənin xoşbəxtliyinə heç bir dextli yoxdur. Təki “ocaq necə yanırısa yansın, tüstüsü düz çıxsın”.

Flora SADIQLI,
“Azerbaycan”

Fransa mətbuatında “Qarabağ” futbol klubunun rəmzi mənasından yazılıb

Fransanın www.ouest-france.fr portalında “30 minlik əhalisi olan Ağdam kabus şəhərə çevrilib” seriləhvəli məqalə dərc edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalədə UEFA Avropa Liqasında mübarizə aparan Ağdamın “Qarabağ” futbol klubu haqqında ətraflı məlumat verilib.

Müəllif klubun doğma şəhəri Ağdamla bağlı maraqlı məqamlara toxunaraq onun iş-

ğal altında olduğunu bildirib. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsindən bəhs edən müəllif Ağdam şəhərinin strateji əhəmiyyətindən söz açıb. O, Ağdamın buradakı binaların rənginə görə hələ XVIII əsrdə “ağ şəhər” adlandırıldığını yazıb. Ağdamın qədim muzeylərinə dair ətraflı məlumatın verildiyi yazıda müharibə nəticəsində xarabazarıya çevrilmiş şəhərin “Qatqazın Xirəsinması” olduğu diqqətə çatdırılıb.

Ötən il Azərbaycan futbolunun tarixində ilk dəfə UEFA Çempionlar Liqasında qrup mərhələsində çıxış edən “Qarabağ” klubunun bu il avrokuboklarda mübarizəyə əzmkarlıqla başlaması komandanı yenidən qitənin idman mətbuatının diqqət mərkəzinə çevirib. Bu məqamın xüsusi vurğulandığı yazıda klubun 1993-cü ildən etibarən ev oyunlarını doğma şəhərində keçirə bilməməsi qeyd edilib, Ağdamın “kabus şəhər”in təmsilçisi olduğu diqqətə çatdırılıb.

Ölkə ərazisində sərin hava şəraiti davam edəcək

Ölkə ərazisində iyulun 22-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Gecə yarımadanın bəzi yerlərində şimşək xaxacağı, qısamüddətli yağış yağacağı ehtimalı var. Havanın temperaturu gecə 23-25°, gündüz 27-32° isti olacaq.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin axşam bəzi yerlərdə şimşək xaxacağı, yağış yağacağı gözlənilir. Qərib küləyi əsəcək, şimşək xaxanda aralıq güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 18-23°, gündüz 32-37° isti olacağı ehtimalı var.

Yuxarı Qarabağ: Xankəndi, Susa, Xocalı, Xocavənd, Qubadlı, Zəngilan, Ləçin, Kəlbəcər, həmçinin Dəşkəsən-Gədəbəy rayonlarının bəzi yerlərində şimşək xaxacağı, aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Yağının ayrı-ayrı yerlərdə leysan xarakterli intensiv olacağı ehtimalı edilir. Qərib küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 11-16°, gündüz 19-24° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Qazax, Gəncə, Goranboy, Tərtər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının bəzi yerlərində şimşək xaxacağı, aralıq yağış yağacağı ehtimalı var. Yağının ayrı-ayrı yerlərdə leysan xarakterli intensiv olacağı gözlənilir. Havanın temperaturu gecə 19-24°, gündüz 28-33° isti olacağı bildirilir.

Balakan, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayilli, Ağsu, Şamaxı, Siyazan, Sabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarının bəzi yerlərdə şimşək xaxacağı, aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Yağının ayrı-ayrı yerlərdə leysan xarakterli intensiv olacağı ehtimalı var. Qərib küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 16-21°, gündüz 25-30° isti, dağlarda gecə 11-16°, gündüz 20-25° isti olacağı ehtimalı edilir.

Markazi Aran: Mingəçevir, Yevlax, Göyçay, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Bəyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Şirvan, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında əsasən gecə və axşam bəzi yerlərdə şimşək xaxacağı, yağış yağacağı ehtimalı var. Qərib küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 20-25°, gündüz 31-36° isti olacağı gözlənilir.

Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarında əsasən gecə və axşam bəzi yerlərdə şimşək xaxacağı, yağış yağacağı gözlənilir. Şimal-şərq küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 23-25°, gündüz 27-32° isti, dağlarda gecə 15-20°, gündüz 22-27° isti olacaq.

Beynəlxalq aləm

Türkiyədə həftə ərzində 43 terrorçu zərərsizləşdirildi

Türkiyənin Şırnak, Mərdin, Ərzurum, Bingöl vilayətlərində və İraqın şimalında həftə ərzində 43 terrorçu zərərsizləşdirilmişdir. Onların arasında terrorçu təşkilatın bir başçısı da var. Bu barədə Türkiyə Silahlı Qüvvələri Baş Qərargahının məlumatına istinadən “Anadolı” agentliyi xəbər verir.

Bildirilir ki, son həftə ərzində PKK terrorçu təşkilatına qarşı əməliyyatlar keçirilmişdir. Əməliyyatların zamanı 39 tüfəng, pulemyot, 6 tapança, qumbaraatan, 26,3 kiloqram partlayıcı və 3 əldəqayırma partlayıcı qurğu müsadirə olunmuşdur.

Bir hərbi qulluqçu həlak olmuş, ikisi yaralanmışdır.

Suriyada bombardman nəticəsində 26 dinc sakin həlak oldu

Suriyanın cənubunda yerləşən Dəraa əyalətində İŞİD terrorçularının nəzarət etdikləri məntəqələrə aviasiya zərbələri nəticəsində 26 dinc sakin öldürülmüşdür. Bu barədə Suriyanın İnsan hüquqları monitorinqi mərkəzi məlumat verir.

Hüquq müdafiə təşkilatının başçısı Rami Abdulrahmanın dediyinə görə, həlak olanların arasında 11 uşaq var.

Həmçinin bildirilir ki, hava hücumları və minaatanlardan atəş nəticəsində İŞİD-in nəzarət etdiyi bir neçə şəhərin infrastrukturuna ciddi ziyan dəymiş, bütöv məhəllələr dağılmışdır.

Missuridə amfibiyaavtobusu batıb

Amerikanın Missuri ştatında Teybl-Rok gölündə sərnشینləri gəzdiren amfibiyaavtobusun batması nəticəsində ölənlərin sayı 17 nəfərə çatmışdır. “Fox News” telekanalının xəbərinə görə, həlak olanların arasında uşaqlar da var.

Polisdən verilən məlumata bildirilir ki, göldə xilasətmə əməliyyatı başa çatmışdır. Yeddi nəfər xəstəxanaya aparılmışdır. Onlardan ikisinin vəziyyəti ağırdır. Qalan sərnشینlərə sahildə tibbi yardım göstərilmişdir.

Hadisə qarşıqaya görə baş vermişdir. Güclü külək nəticəsində amfibiyaavtobusu çevrilərək batmışdır. Ümumilikdə gəminin göyərtəsində 31 nəfər olmuşdur.

Avstraliyada 9 yaşlı uşağın çəkisi 178 kiloqrama çatdı

Avstraliyanın Kvinslend şəhərində yaşayan 9 yaşlı oğlanın çəkisi 178 kiloqrama çatmışdır. Bu barədə “Daily Mail” qəzeti xəbər verir.

Məlumata görə, uşaq hələ körpəlikdən kökəlməyə başlamışdır. Altı yaşında onun çəkisi təxminən 100 kiloqrama çatırdı. Yeddi yaşında həkimlər ona ifrat dərəcədə piylənmə diaqnozu qoymuşdular.

Hazırda Avstraliyanın ən yaxşı həkimləri xəstə oğlanı müalicə etməyə çalışırlar. Uşaq yüksək qan təzyiqindən və 2-ci tipli şəkərli diabetdən əziyyət çəkir.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

“Aqrakredit” Şəhmdar Kredit Təşkilatının İdarə Heyəti və kollektivi Nazirlər Kabineti Aparatının Maliyyə və iqtisadiyyat məsələləri şöbəsi müdirinin müavini İlyas Həsənova qardaşı

YUSİFƏLİ ƏVƏZ OĞLU HƏSƏNOVUN vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Aparatının Maliyyə və iqtisadiyyat məsələləri şöbəsinin kollektivi iş yoldaşları İlyas Həsənova qardaşı

YUSİFƏLİ ƏVƏZ OĞLU HƏSƏNOVUN vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin köməkçisi Natiq Əzizov Nazirlər Kabineti Aparatının Maliyyə və iqtisadiyyat məsələləri şöbəsi müdirinin müavini İlyas Həsənova qardaşı

YUSİFƏLİ ƏVƏZ OĞLU HƏSƏNOVUN vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Gəncədə ağır cinayət əməlləri törətmiş mütəşəkkil qrupun fəal üzvlərindən biri məhv edilib

İyulun 3-də və 10-da Gəncədə törədilmiş cinayət hadisələri ilə əlaqədar birgə həyata keçirilmiş intensiv və təxirəsalınmaz istintaq hərəkətləri və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində daha 8 nəfər tutularaq bəzərlərində həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Respublika Baş Prokurorluğunun, Daxili İşlər Nazirliyinin və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin mətbuat xidmətlərinin AZƏRTAC-a daxil olan birgə məlumatına bildirilir

ki, cinayət işi üzrə Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində iştirak etmiş, Gəncədə ağır cinayət əməlləri törətmiş mütəşəkkil qrupu

pun fəal üzvlərindən biri, Yunis Səferovla yaxın münasibətlərdə olan və əvvəllər məhkum olunmuş Bağirov Anar isəmin oğlunun iyulun 20-də Binaqədi rayonu, Xocəsən qəsəbəsində gizləndiyi yer müəyyən edilib. A.Bağirovun tərki-silah olunması və saxlanması üzrə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin xüsusi əməliyyat qrupu tərəfindən keçirilmiş əməliyyat tədbirləri zamanı o, silahlı mü-

qavimət göstərərək cavab tədbiri olaraq məhv edilib. Hadisə yeri və meyite baxış zamanı A.Bağirovun üzərində bir ədəd “Makarov” tipli tapança və həmin silaha dair sursat aşkarlanaraq maddi sübut kimi götürüldü.

Hazırda cinayət törətmiş şəxslərin dairəsinin tam müəyyənləşdirilərək məsuliyyətə cəlb olunmaları istiqamətində zəruri əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdirilir.

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail: secretary@azerbaijan-news.az
az_reklam@azeronline.com
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
538-97-96,
Məsuliyyətli - 539-43-23,
Məsuliyyətli müavini - 539-44-91,
Parlament və
siyasət şöbəsi - 539-72-39, 539-63-82,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60,
Reklam şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Fotoilustrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Mühəssisat - 539-59-33,
Faks - (+994 12) 5398441

Qeydiyyat nömrəsi 1

“Azərbaycan” qəzetinin kompüter mərkəzində yığılb sahifələnmə, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda
söylənilənlərlə bərabər,
dərəcə üçün göndərilən digər
yazılarda kiçiklər də
Azərbaycan dövlətinin
mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əyləmələrə cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik
qəzet

Tiraj 8556
Sifariş 2096